ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF TUSSEN DE DOKTER SNELLAERTSTRAAT EN DE GOEDENDAGLAAN TE KORTRIJK (WEST-VLAANDEREN),

VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 355

Rapport opgemaakt door: Veerle Caelen en Anouk Van der Kelen

27 januari 2017

Dossiernr. 20767.R.01

Gent

Derbystraat 51

9051 Gent

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief tussen de Dokter Snellaertstraat en de Goedendaglaan te Kortrijk (West-Vlaanderen)

Auteurs

Veerle Caelen, Anouk Van der Kelen

Projectnummer

- 20767 (intern)
- 974A (extern)
- 2017A322(Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en Datum

Gent, 27 januari 2017

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 355

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Template

Versies		
Versie	Datum	Status
v0	26/01/2017	Interne draft
v1	27/01/2017	Externe draft / definitieve versie
v2	27/01/2017	Definitieve versie

Projectteam	
Functie	*Naam*
Projectleider	Anouk Van der Kelen
Business Unit Manager	Tim Moerenhout
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts
Director	Didier Reyns/Patrick Hambach

INHOUD

DEEL 1 Verslag van Resultaten 7

1 Inleiding (beschrijvend gedeelte) 7
1.1 Thesaurus 7
1.2 Administratieve gegevens 7
1.3 Doel van het onderzoek 8
1.4 Aanleiding van het onderzoek 8
1.5 Afbakening studiegebied 8
1.6 Onderzoeksstrategie 10

2 Aard van de bedreiging 11
2.1 Huidige situatie 11
2.2 Toekomstige situatie 11

3 Assessmentrapport: Landschappelijke analyse 16
3.1 Topografische situering 16
3.2 Bodemkundige situering 19

4 Assessmentrapport: archeologische voorkennis 26
4.1 Geschiedenis van Kortrijk 27
4.2 Inventarissen Onroerend Erfgoed 28
4.3 Cartografische bronnen 33
4.4 Recente landschapsveranderingen 39

5 Besluit (Verslag van resultaten) 42
5.1 Interpretatie en datering 42
5.2 Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering 42
5.3 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek 43

6 Kwaliteitscontrole en ondertekening 44

7 Bibliografie 45
7.1 Literaire bronnen 45

DEEL 2 Bijlagen 46

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met aanduiding van het studiegebied (blauw) (Geopunt 2017) 9
Figuur 2: GRB met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2017) 10
Figuur 3 Plan met de gesaneerde uitgravingen (rood), de zuiveringsinstallatie (blauwe arcering), de aanwezige drains en putten (lichtblauw), de ondergrondse structuren en tanks (geel), en de nog aanwezige verontreiniging (groen, paars en roze) (Bron: opdrachtgever 2017) 11
Figuur 4 Inplantingsplan met de 3 geplande bouwvolumes met bijhorende parkings en voetgangerszone tussen volume 1 en volume 3 (bron: Opdrachtgever 2017). 11
Figuur 5: Plan met de percelen waarop sloopwerken gebeuren (rood) (bron: opdrachtgever 2017). 13
Figuur 6: Inplantingsplan met de bouwvolumes en omgevingsaanleg (bron: opdrachtgever 2017). 14
Figuur 7: Doorsnedes verhardingen (bron: opdrachtgever 2017). 15
Figuur 8: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met hoogteprofielen (groen) van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017) 16
Figuur 9: Hoogteprofiel van noordwest naar zuidoost 17
Figuur 10: Hoogteprofiel van west naar oost 17
Figuur 11: Details topografische kaart met aanduiding van het studiegebied (blauw) (Bron: Geopunt 2017) 18
Figuur 12: DTM (5 m) met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2017).... 19
Figuur 13 Hillshade met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2017) 19
Figuur 14: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20.000) met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2017) 21
Figuur 15: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het studiegebied (type 1) (bron: Geopunt 2017) 22
Figuur 16: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200000) met aanduiding van het studiegebied (blauw)(bron: Geopunt 2017) 22
Figuur 17: Gedigitaliseerde tertairgeologische kaart (1:50000) met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017) 23
Figuur 18: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2017) 24
Figuur 19: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het studiegebied (blauw) (Geopunt 2017) 25
Figuur 20: Overzichtskaart van CAI met aanduiding van studiegebied (blauw) (bron: CAI en Geopunt 2017) 28
Figuur 21: overzichtstabel CAI 29
Figuur 22: Overzichtskaart met aanduiding van studiegebied met geïnventariseerde bouwkundig ergfoed (bron: Geopunt en Geoportaal) 30
Figuur 23: overzichtstabel Bouwkundig erfgoed 31
Figuur 24: Voorbeeld woning sociaal huisvestingsproject 1954 31
Figuur 25: Beschermde stads- en dorpsgezichten van Kortrijk (bron: Geoportaal 2017). 32
Figuur 26: Deventerkaart (1550-1565) (bron: Koninklijke Bibliotheek van België. Schaal niet gekend) 33
Figuur 27: Fricxkaart met aanduiding van het studiegebied (blauw) (Bron: Geopunt 2017) 34

Figuur 28: Ferrariskaart: overzicht met aanduiding van het studiegebied (blauw). (Bron: Geopunt 2017) 35
Figuur 29: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het studiegebied (blauw). (Bron: Geopunt 2017) 36
Figuur 30: Vandermaelenkaart met aanduiding van het studiegebied (blauw). (Bron: Geopunt 2017) 37
Figuur 31: Poppkaart met aanduiding van het studiegebied (blauw). Achter Mima staat aangeduid in her rood (Bron: Geopunt 2017). 38
Figuur 32: Ortholuchtfoto 1971 (kleinschalige zomeropnamen, zwart-wit) met aanduiding van het studiegebied (blauw) en een detailvergroting van het studiegebied in de rechter bovenhoek. (Bron: Geopunt 2017) 39
Figuur 33: Ortholuchtfoto 1979-1990 (kleinschalige zomeropnamen, kleur) met aanduiding van het studiegebied (blauw). (Bron: Geopunt 2017) 40
Figuur 34: Ortholuchtfoto 2015 (middenschalig kleur) met aanduiding van het studiegebied (blauw) en de Trawoolbeek (lichtblauw). (Bron: Geopunt 2017) 40

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

1 INLEIDING (BESCHRIJVEND GEDEELTE)

1.1 THESAURUS

Bureauonderzoek, Kortrijk, Romeins, middeleeuws,Interbellum, post-middeleeuw, OB-bodem

1.2 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2017H173
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	Anouk Van der Kelen
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2017/000155
Naam + adres studiegebied	
- straat + nr.:	Dokter Snellaertstraat 37 – 61, Goedendaglaan 134 – 168, Vredelaan 83 tot de kruising met de Dokter Snellaertstraat, en de volledige Olmenlaan, Beukenlaan, Acacialaan, Berkenlaan en Dennenlaan.
- postcode :	8500
- fusiegemeente :	Kortrijk
- land :	België
Lambertcoördinaten (EPSG:31370)	NW: x,y 73980,37 – 169186,27 NO: x,y 74210,21 – 169240,24 ZO:x,y 74256,78 – 168908,32 ZW:x,y 73901,85 – 168933,33
Kadaster	
- Gemeente :	Kortrijk (West-Vlaanderen)
- Afdeling :	3
- Sectie :	B
- Percelen :	Omwille van de grote hoeveelheid percelen binnen het onderzoeksgebied is er een gedetailleerd uittreksel uit het kadaster in de bijlage toegevoegd.
Onderzoekstermijn	Januari 2017
Thesauri	Kortrijk, Romeins, middeleeuws,Interbellum, post-middeleeuw, OB-bodem

1.3 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is nagaan in hoeverre het archeologisch archief dat potentieel aanwezig is op een terrein is bedreigd door een nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek heeft drie objectieven. Ten eerste wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van de site. Daarnaast wordt nagegaan welke bewaring we kunnen verwachten van deze archeologische resten. Ten derde wordt nagegaan wat de impact van de geplande ingreep in de bodem zal zijn op deze resten.

De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de opdrachtgever. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek; in situ bewaring of vrijgave van het terrein

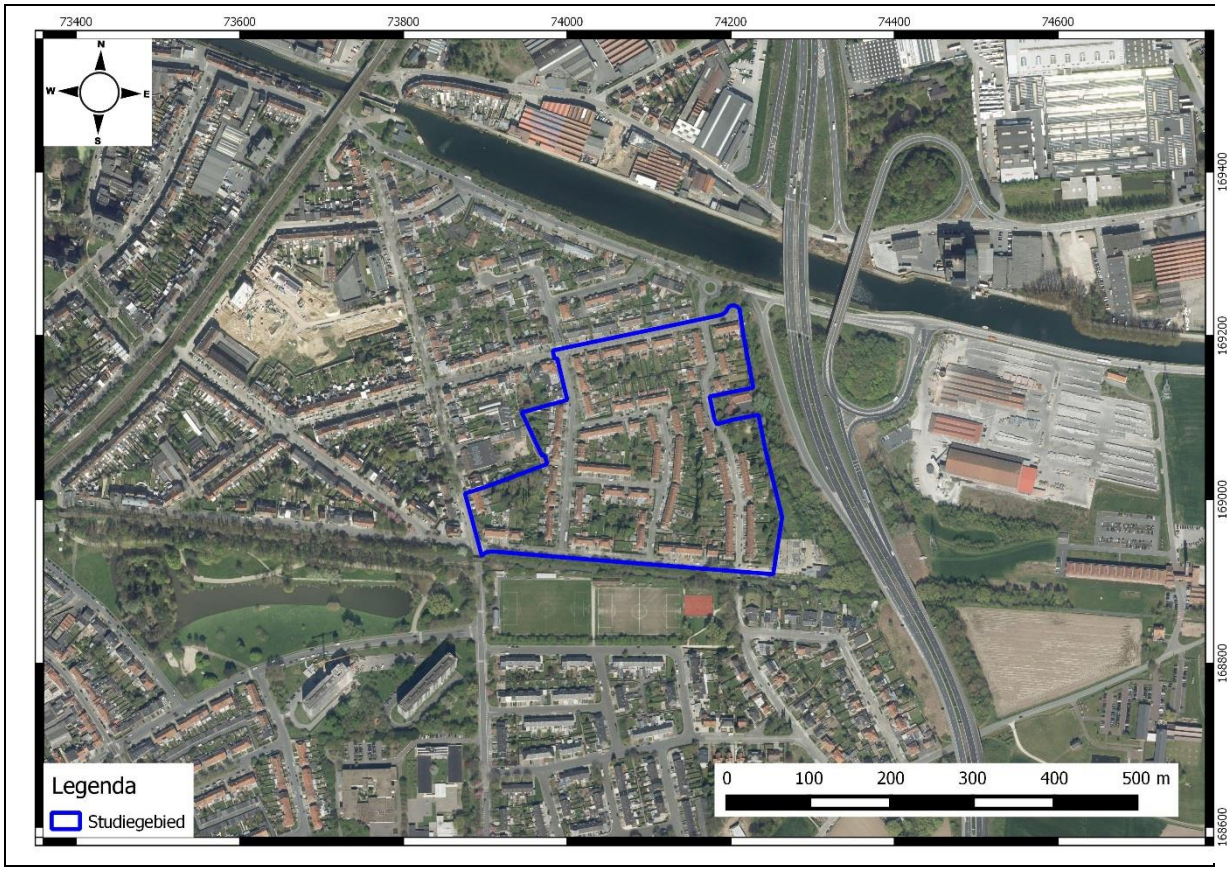
1.4 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de opdrachtgever naar aanleiding van de geplande aanleg van 4 nieuwe bouwvolumes voor meergezinswoningen, 6 nieuwe eengezinswoningen, de renovatie van 22 eengezinswoningen, en bijhorende omgevingsaanleg. Deze werken hebben plaats op een zone tussen de Vredelaan, Goedendaglaan, Olmenlaan, en de Dokter Snellaertstraat.

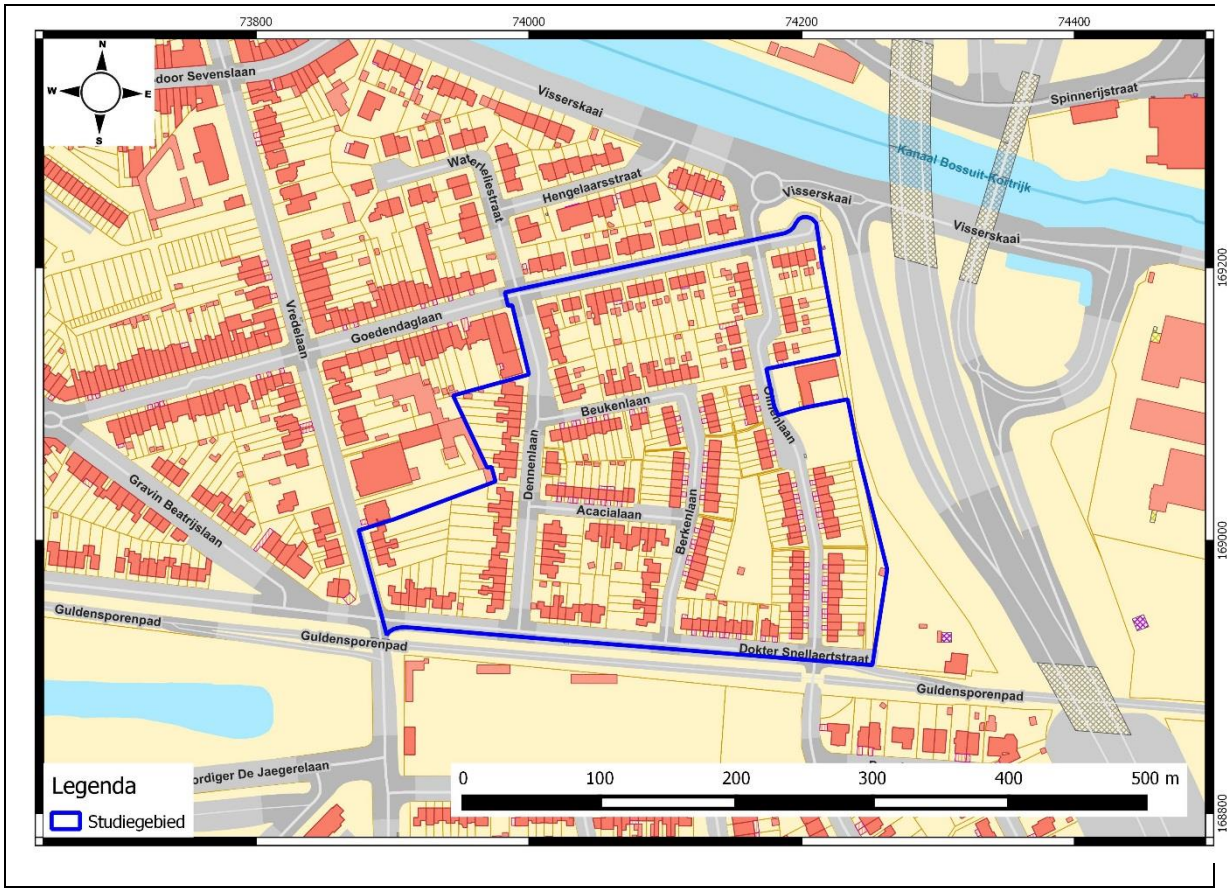
De beoogde bouw- en graafwerken worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze ingreep betrekking heeft de 3000m² overschrijdt en de ingreep in de bodem (1978.9m²) de 1000m² overschrijdt moet er, in het kader van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet voorafgaand aan een bouwvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Percelen zijn momenteel bebouwd en nog niet in eigendom van de opdrachtgever waardoor vooronderzoek met ingreep in de bodem onmogelijk is. Het bureauonderzoek zal uitwijzen of verder onderzoek nodig is.

1.5 AFBAKENING STUDIEGEBIED

Het studiegebied is gesitueerd tussen de de Vredelaan, Goedendaglaan, Olmenlaan, en de Dokter Snellaertstraat te Kortrijk (West-Vlaanderen). Het gaat om een wijk waarin 4 nieuwe bouwvolumes voor meergezinswoningen en 6 nieuwe eengezinswoningen met bijhorende verhardingen en groenbeplanting worden gerealiseerd. Daarnaast worden ook 22 bestaande eengezinswoningen gerestaureerd. De totale oppervlakte van het terrein bedraagt ca. 85046m² waarvan de geplande gebouwen ca. 3554.67m² en de verhardingen ca. 1820.20m² zullen beslaan. Voor de aanleg van deze gebouwen worden reeds bestaande gebouwen gesloopt. Deze sloopwerken beslaan een oppervlakte van 5598.4m² waarvan ca. 3845.8m² overlapt met de geplande gebouwen en verhardingen. Bijgevolg wordt slechts ca. 1529m² bijkomend verstoord door de geplande werken.

Figuur 1: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met aanduiding van het studiegebied (blauw) (Geopunt 2017)

Figuur 2: GRB met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2017)

1.6 ONDERZOEKSSTRATEGIE

Volgende twee stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

1) Een analyse van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het studiegebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe werd zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
2) Een analyse van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geven inzicht in het archeologisch potentieel van het studiegebied (hfst 4). Hierbij werden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Het archeologisch verwachtingsprofiel wordt vervolgens geconfronteerd met de aard van de geplande werken teneinde de impact van deze werken te bepalen en een advies te formuleren.

2 AARD VAN DE BEDREIGING

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Figuur 3 Plan met de gesaneerde uitgravingen (rood), de zuiveringsinstallatie (blauwe arcering), de aanwezige drains en putten (lichtblauw), de ondergrondse structuren en tanks (geel), en de nog aanwezige verontreiniging (groen, paars en roze) (Bron: opdrachtgever 2017)

Het studiegebied is momenteel grotendeels bebouwd met

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Figuur 4 Inplantingsplan met de 3 geplande bouwvolumes met bijhorende parkings en voetgangerszone tussen volume 1 en volume 3 (bron: Opdrachtgever 2017).

De opdrachtgever wil 4 gebouwen voor meergezinswoningen en 6 eengezinswoningen bouwen met bijhorende verhardingen (parkings, fietsenstallingen, wandelwegen,…) en groenaanleg. Daarnaast zullen er ook nog 22 bestaande woningen gerenoveerd worden. (cfr. Fig. 5). Om deze werken te realiseren dienen in totaal 63 bestaande woningen gesloopt te worden. De geplande werken staan in meer detail hieronder beschreven:

Sloopwerken: In totaal worden 9 gebouwen aan de Dennenlaan, 2 aan de Dokter Snellaertstraat, 23 aan de Berkenlaan, 6 aan de Acacialaan, 21 aan de Olmenlaan en 2 aan de beukenlaan gesloopt. Deze sloopwerken hebben een oppervlakte van ca. 5598.4m². Al deze woningen hebben een kelder die zich –afhankelijk van het type (half of volledig ondergronds) tussen ca. 75cm en 2.55 m onder de grond bevindt. Daarnaast worden ook de bestaande losstaande bergingen en tuinhuisjes afgebroken.

Meergezinswoningen: Er worden in totaal 4 volumes met in totaal 77 wooneenheden gepland.

1. **D3** is een volume met een totale opp. van ca. 780m² en een oprit met een opp. van ca. 163m² ter hoogte van Berkenlaan 30 tot 34. Onder de volledige oppervlakte van dit volume komt een ondergrondse parkeergarage tot op ca. 3,5m onder het maaiveld en een liftkoker van ca. 2,4m breed die tot ca. 5,2m onder het maaiveld reikt. Aansluiting op het rioleringsstelsel gebeurt via de aanleg van twee leidingen met een diameter van 125mm. Deze leidingen lopen langs de noordzijde van de garage over een lengte van ca. 16m. Het bouwvolume, de oprit, en de riolering overlappen over een oppervlakte van ca. 195m² met de bestaande bebouwing.
2. **A4** is een volume met een totale opp. van ca. 780m² ter hoogte van de Dennenlaan nr. 28 en 30. Dit volume heeft geen kelder. De funderingen reiken tot ca. 1m onder het maaiveld. Daarnaast is er nog een liftkoker en een trapkoker van beide ca. 2,4m breed die tot ca. 2,5m onder het maaiveld gaan. De riolering bestaat uit twee leidingen met een diameter van 125mm die langs de noordzijde van de funderingen 11m lopen alvorens aan te sluiten op de bestaande riolering in de Dennenlaan Het bouwvolume en de riolering overlappen over een opp. van ca. 214m² met de bestaande bebouwing.
3. **C4** is een volume met een opp. van ca. 900m² ter hoogte van Acacialaan 15 tot 19 en Berkenlaan 18 tot 23. Dit volume heeft geen kelder. De funderingen reiken tot ca. 1m onder het maaiveld. Daarnaast is er nog een liftkoker en een trapkoker van beide ca. 2,4m breed die

tot ca. 2,5m onder het maaiveld gaan. De riolering bestaat uit twee leidingen met een diameter van 125mm die langs de noordzijde van de funderingen 11m lopen alvorens aan te sluiten op de bestaande riolering in de Berkenlaan. Het bouwvolume en de riolering overlappen over een opp. van ca. 213m² met de bestaande bebouwing.

4. **F1** is een volume met een totale opp. van ca. 658m². Dit volume heeft geen kelder. De funderingen reiken tot ca. 1m onder het maaiveld. Daarnaast is er nog een liftkoker en een trapkoker van beide ca. 2,4m breed die tot ca. 2,5m onder het maaiveld gaan. De riolering bestaat uit twee leidingen met een diameter van 125mm waarvan er een via de zuidzijde van de funderingen ongeveer 23m alvorens loopt alvorens aan te sluiten op de bestaande riolering in de Beukenlaan. Het bouwvolume en de riolering overlappen over een opp. van ca. 378m² met de bestaande bebouwing.

Eengezinswoningen: Er worden in totaal 6 eengezinswoningen gebouwd.

1. Beukenlaan: 2 woningen met een opp. van ca. 62,5m² en een kelder die tot ca. 2m diep gaat. Deze gebouwen en hun kelders overlappen nagenoeg volledig met de bestaande gebouwen die gesloopt worden.
2. Berkenlaan: 2 woningen met een opp. van ca. 62,5m² en 1 woning met een opp. van ca. 60m². Deze woningen hebben een kelder die tot ca. 2m diep gaat. Deze gebouwen en hun kelders overlappen nagenoeg volledig met de bestaande gebouwen die gesloopt worden.
3. Acacialaan: 1 woning met een opp. van ca. 62.5m² en een kelder die tot ca. 2m diep gaat. Deze gebouwen en hun kelders overlappen nagenoeg volledig met de bestaande gebouwen die gesloopt worden.

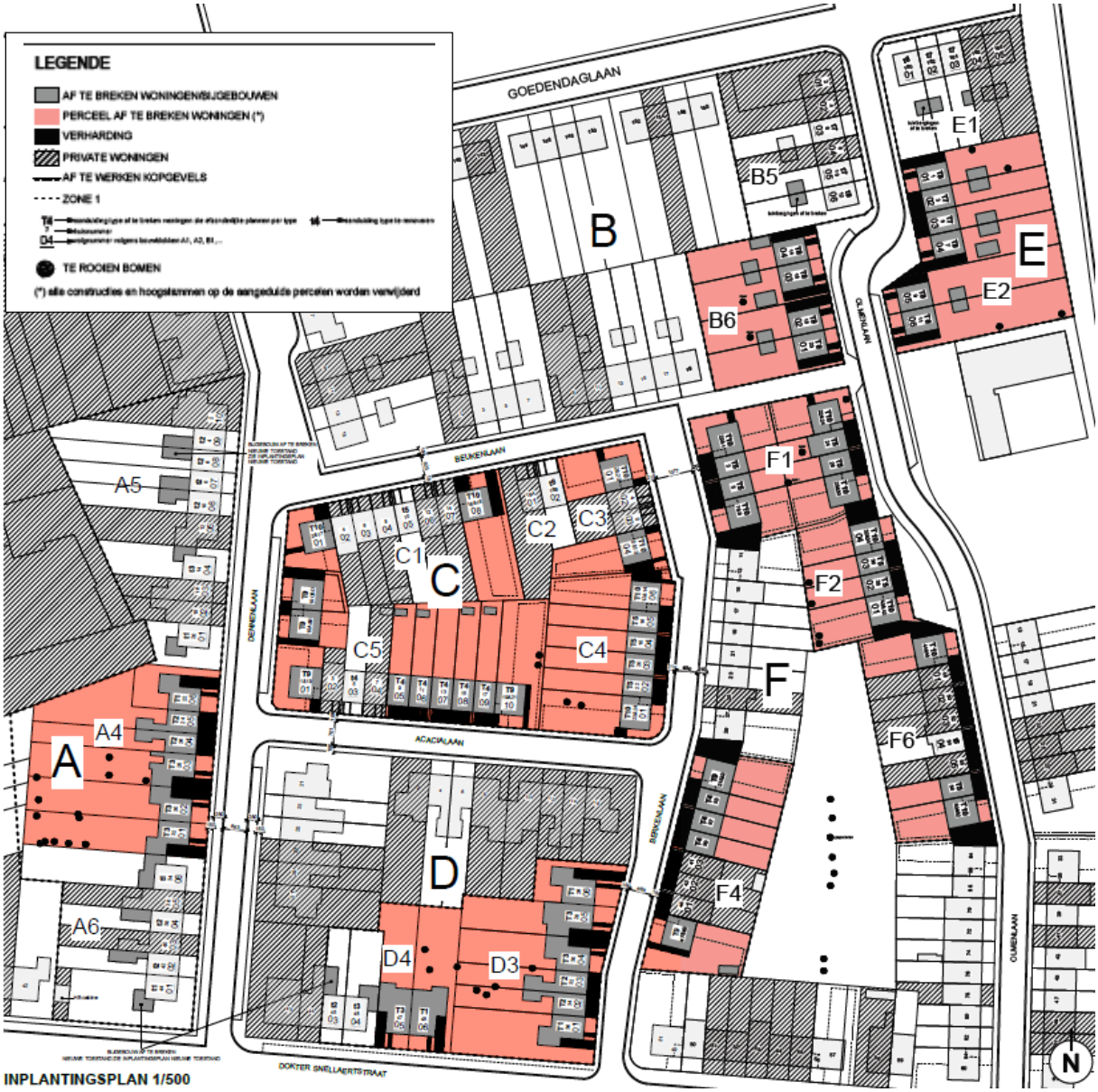
Renovatiewerken: Er worden in totaal 22 bestaande woningen gerenoveerd. Het gaat om 10 woningen langs de Dennenlaan, 2 woningen langs de Dokter Snellaertstraat, 1 woning langs de Acacialaan, 3 woningen langs de Beukenlaan, 4 woningen langs de Olmenlaan, en 3 woningen langs de Goedendaglaan. Aangezien de renovatiewerken geen ingreep in de bodem vereisen worden deze hier verder buiten beschouwing gelaten.

Omgevingsaanleg: Rondom de nieuwe gebouwen worden er verhardingen, fietsstallingen, en parkeerzones aangelegd. Daarnaast zal er ook aan groenaanleg gedaan worden.

1. **Voetpaden:** Direct ten noorden en ten oosten van volumes D3, A4 en C4 worden voetpaden aangelegd. Daarnaast komt er ook nog een voetpad tussen de Olmenlaan 58 en Berkenlaan 35. Deze voetpaden zijn ca. een meter breed en bestaan uit: betonklinkers (10cm), een straatlaag (3cm), een fundering uit steenslag (25cm) een onderfundering uit steenslag (20cm), en onderliggend geotextiel. Dit brengt de totale funderingsdiepte op ca. 60cm.
2. **Parkings**: Ter hoogte van Olmenlaan 9 tot 11 en Dennenlaan 22 tot 24 worden parkeerzones gepland. Deze hebben samen een totale opp. van ca. 1300m² een bestaan uit: Betontegels (10cm), een straatlaag (3cm), een fundering uit steenslag (15cm) een onderfundering uit steenslag (20cm), en onderliggend geotextiel. Dit brengt de totale funderingsdiepte op ca. 50cm.
3. **Fietsenstallingen**: Aan de noordoostelijke hoek van volume D3, direct ten westen van de parkeerzone aan volume A4, en aan de zuidwestelijke hoek van volume C4 worden telkens twee fietsenstallingen aangebracht. Deze stallingen zijn 3,6m op 5,4m groot en hebben een fundering die tot 75cm diep reikt. Deze fietsenstallingen worden op dezelfde verhardingen geplaatst als de parkings.
4. **Groenaanleg**: Rondom alle geplande meergezinswoningen, ter hoogte van de Olmenlaan nr. 1 tot 11/ 22 tot 42/en 58 tot 62, ter hoogte van de Berkenlaan nr. 9 tot 22 / 33 tot 49, Ter hoogte

van Acacialaan 1, en ter hoogte van Beukenlaan 2 wordt er groenaanleg uitgevoerd. Dit bestaat voornamelijk uit grasvlakken en een 60-tal vrijstaande bomen. Aangezien deze groenaanleg een zeer beperkte impact op het bodemarchief heeft (grasbeplanting is een oppervlakkige ingreep en bomen planten een zeer lokale verstoring) zal deze hier verder buiten beschouwing gelaten worden.

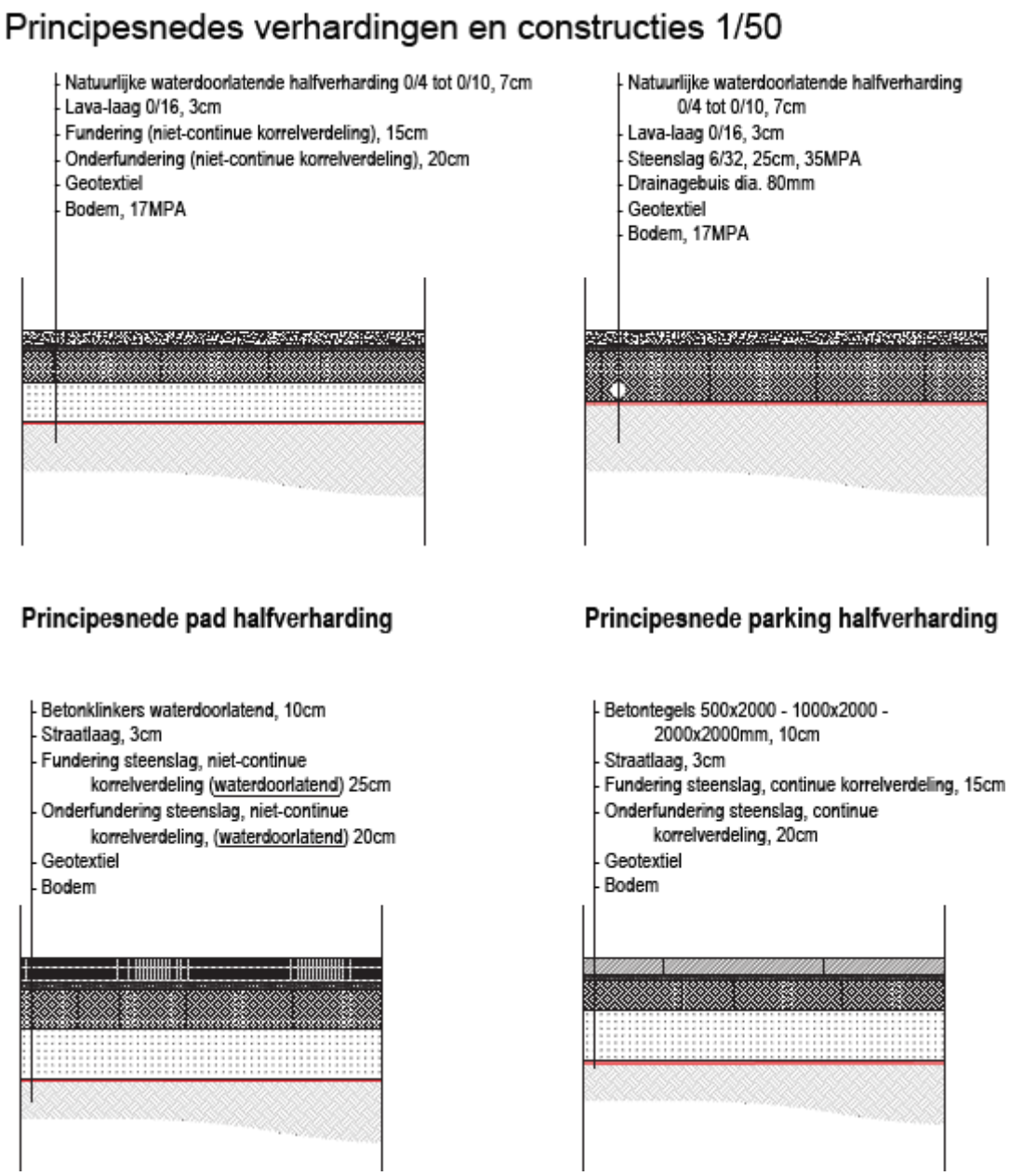
Hieronder zijn enkel het sloopplan, het inplantingsplan, en de doorsnede van de verhardingen gegeven. De detailplannen zijn bijgevoegd in de bijlagen.

Figuur 5: Plan met de percelen waarop sloopwerken gebeuren (rood) (bron: opdrachtgever 2017).

Figuur 6: Inplantingsplan met de bouwvolumes en omgevingsaanleg (bron: opdrachtgever 2017).

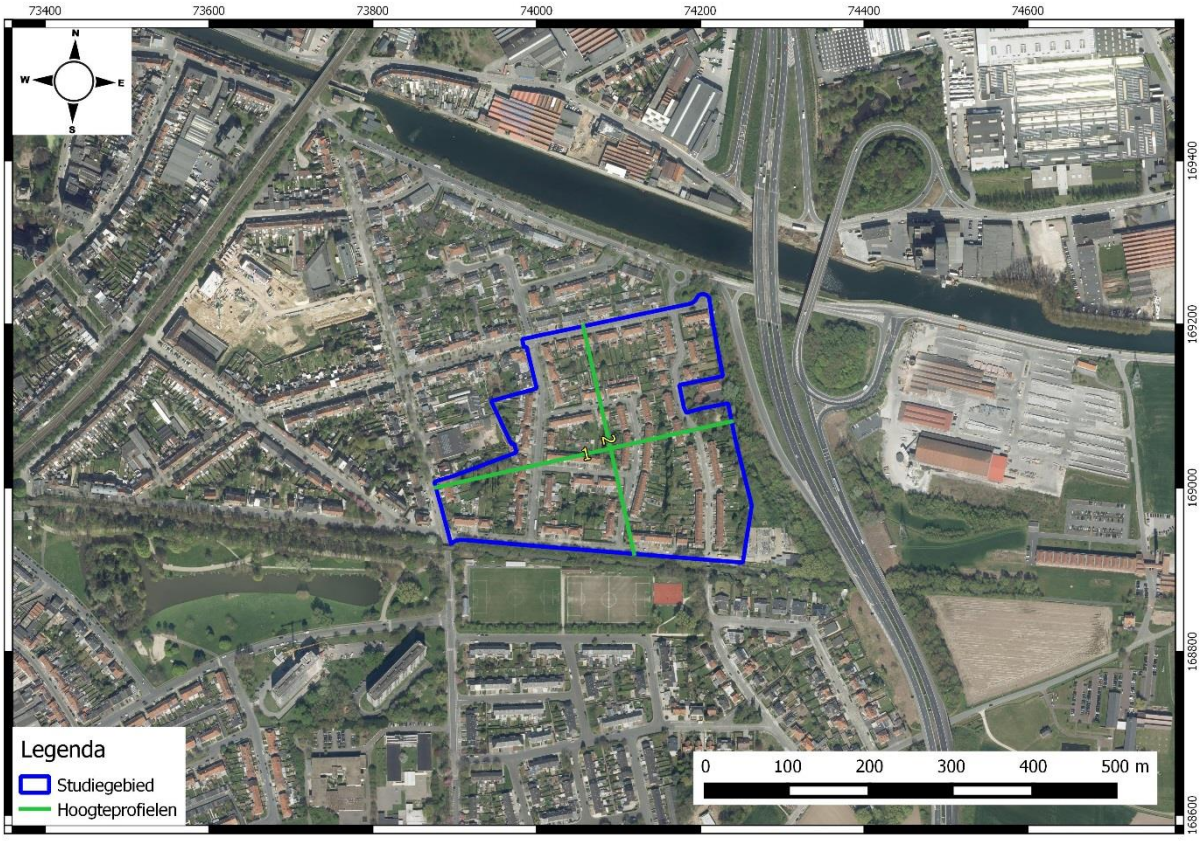
Figuur 7: Doorsnedes verhardingen (bron: opdrachtgever 2017).

3 ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

3.1.1 TOPOGRAFIE EN HOOGTEVERLOOP

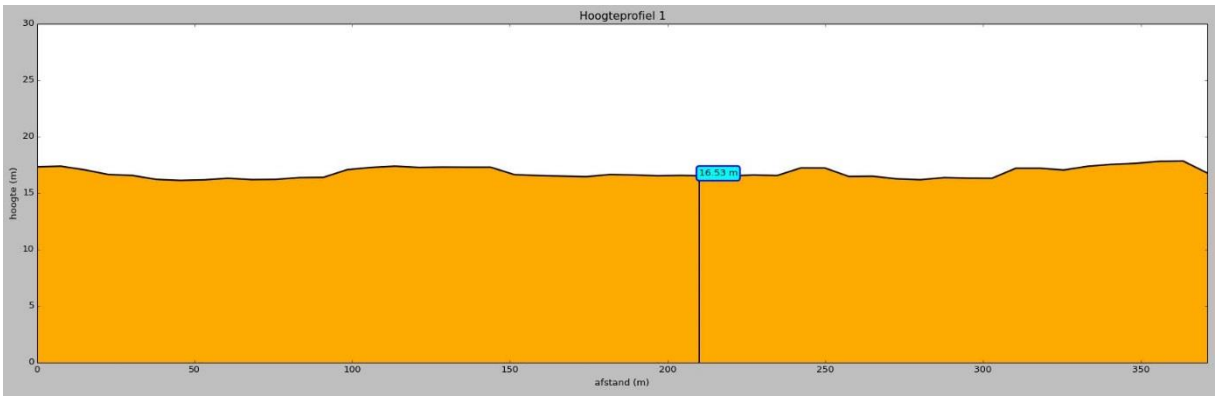
Het studiegebied omvat een woonwijk die zich tussen de Vredelaan, Goedendaglaan, Olmenlaan en Dokter Snellaertstraat bevindt. Het gaat hier voornamelijk om gesloten bebouwing met afgesloten tuinen. Direct ten oosten, aansluitend aan het onderzoeksgebied, bevindt zich de Natuurtuin Desloovere. Naar het noorden toe wordt het omgeven door het kanaal Bossuit-Kortrijk, en ca. 400m naar het westen toe bevindt zich de spoorlijn. De digitaal hoogtemodel kaarten zijn in de vorm van DTM (1m) kaarten weergegeven, waardoor er meer interpolatie te zien is dan op de DHM kaarten. Er is dus een betere weergave van kleine hoogteverschillen. De lichte kleuren geven de meest hoge elementen van het landschap weer, de donkere de laagste punten. Hierdoor worden perceelsgrachten en bepaalde andere landschapselementen zichtbaar.

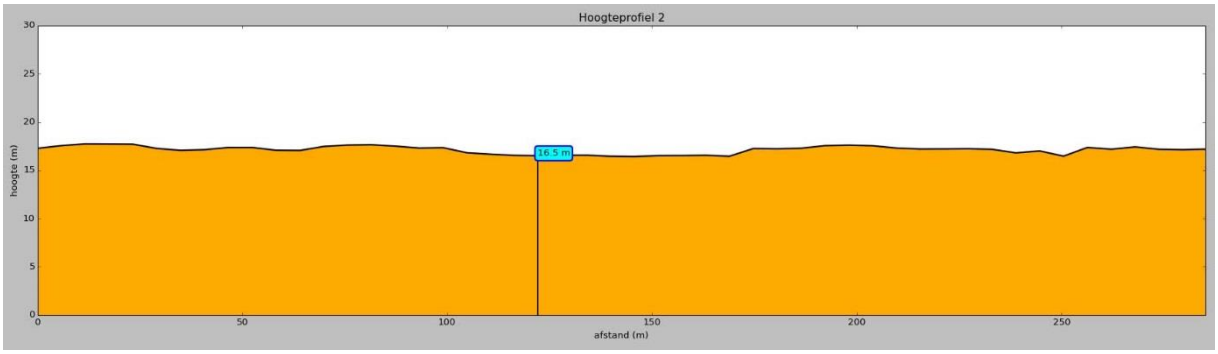
Figuur 8: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met hoogteprofielen (groen) van het studiegebied (rood) (bron: Geopunt 2017)

De luchtfoto van het terrein met bijhorende profielen (fig. 8) die van noordwest naar zuidoost en van west naar oost lopen. De gemiddelde hoogte van het terrein ligt op 17.7m TAW en het veranderd weinig tot niet over de lengte van het terrein. Uiteraard is de oorspronkelijke topografie van de omgeving door diepgaand gewijzigd door infrastructuurwerken in de 19de tot 20ste eeuw. Deze werken hebben geleid tot de aanleg van meerdere wegen, en een quasi volledige verkaveling van de zone rond het onderzoeksgebied. Op luchtfoto zijn de reeds bestaande wegen en bebouwingen duidelijk aanwezig. Op deze luchtfoto is zichtbaar dat meer dan 75 procent van het onderzoeksterrein,

reeds bebouwd is geweest. De kans dat het oorspronkelijk aanwezige bodemprofiel hierdoor reeds is verstoord, is dan ook reëel.

Figuur 9: Hoogteprofiel van noordwest naar zuidoost

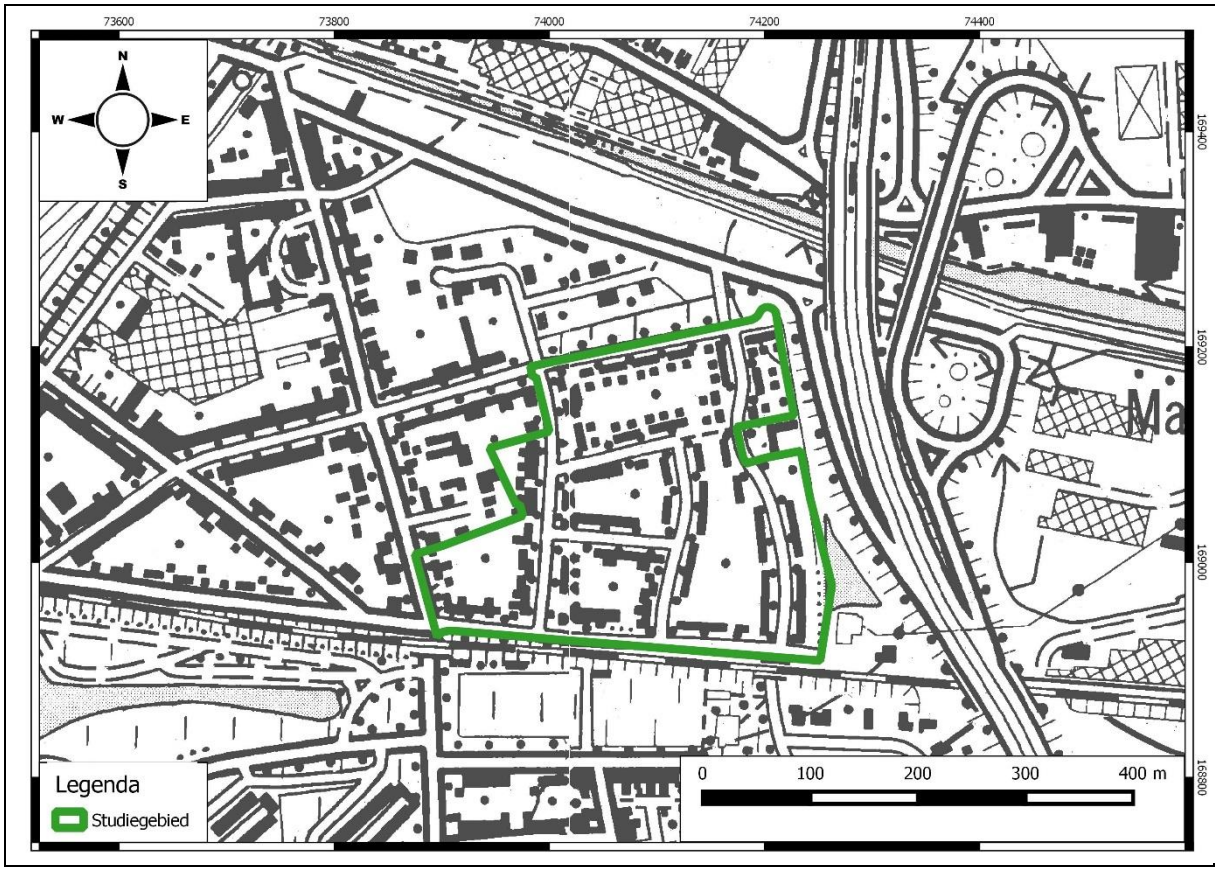

Figuur 10: Hoogteprofiel van west naar oost

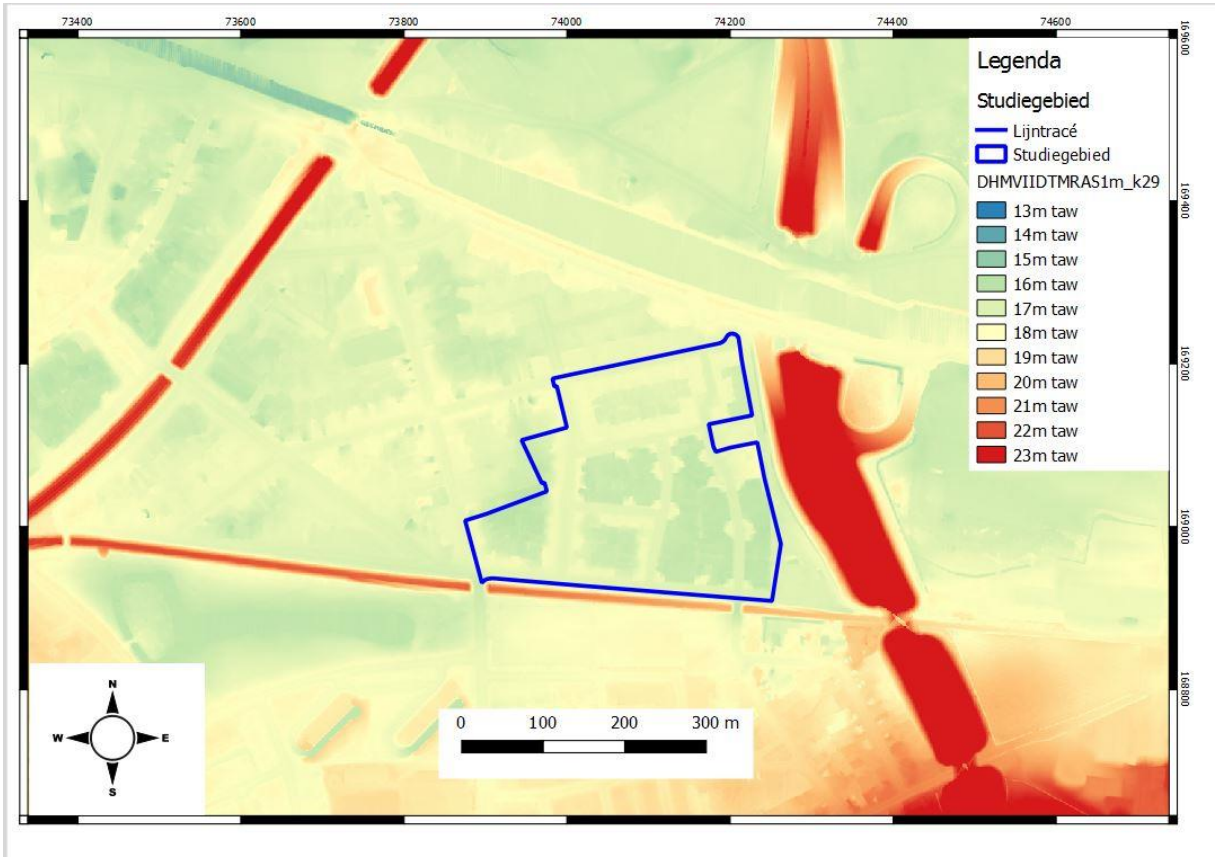
De topografische kaart geeft aan dat het onderzoeksterrein sterk bebouwd is. Ten noorden ervan ligt het kanaal Bossuit-Kortrijk en ten oosten is de spoorlijn zichtbaar. De bebouwing bestaat hier voornamelijk uit halfopenbebouwing.

Bij de Hillschade projectie komen de landschappelijke *features* eveneens mooi in beeld. De dieper gelegen delen zoals de waterwegen en de hoger gelegen delen zoals bepaalde akkers worden goed zichtbaar op deze kaart.

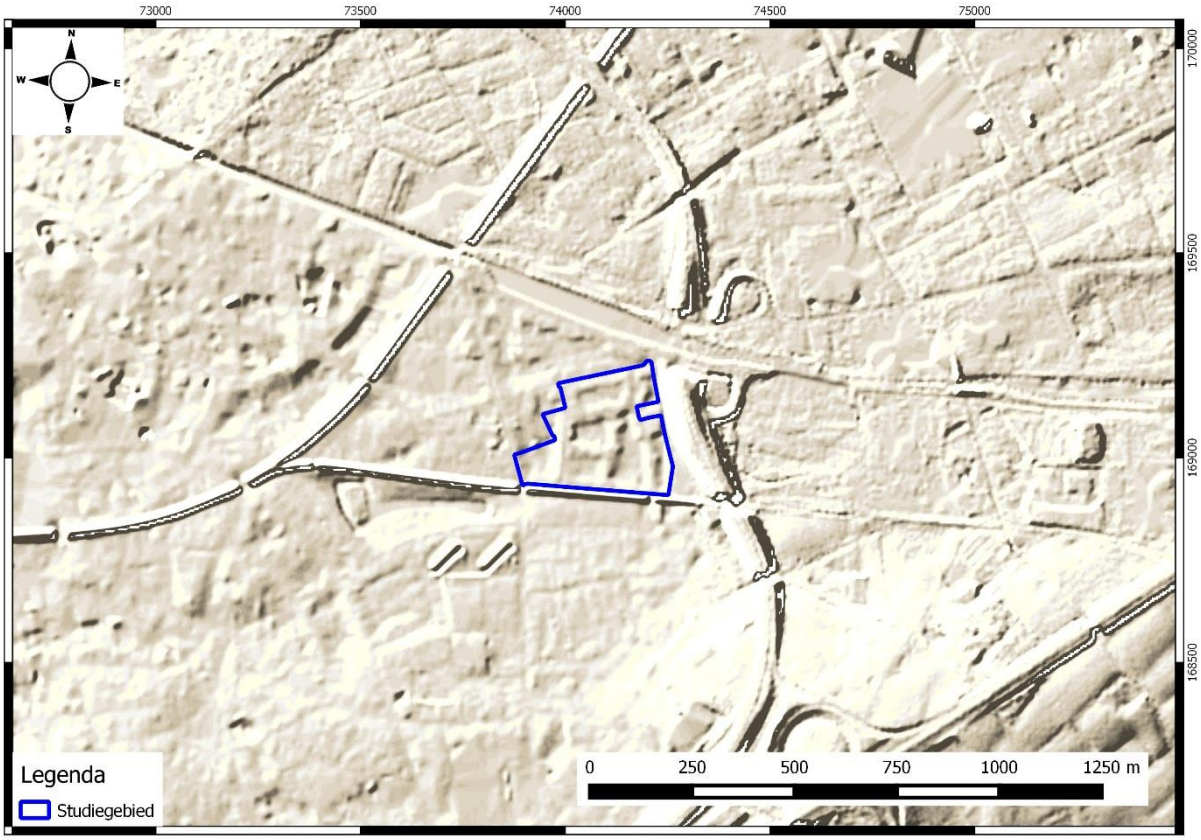
Voor het onderzoeksgebied geeft de hillshade model een redelijke gelijkaardige indruk als het digitaal hoogte model. De hoger- en lagergelegen delen in het landschap worden duidelijk aan de hand van kleurschakeringen. Het onderzoeksgebied ligt in een sterk door de mens aangepast landschap. Daarom ook dat er geen uitdrukkelijke hoogteverschillen binnen het gebied te merken zijn.

Figuur 11: Details topografische kaart met aanduiding van het studiegebied (blauw) (Bron: Geopunt 2017)

Figuur 12: DTM (5 m) met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2017)

Figuur 13 Hillshade met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2017)

3.2 BODEMKUNDIGE SITUERING

3.2.1 BODEMKAARTEN

Op een regionale schaal ligt het studiegebied in een gebied waar zandleembodems zonder profielbodem dominant zijn.

Bodemkundig wordt het onderzoeksgebied gekenmerkt door bebouwde zone (OB). De originele bodemkundige samenstelling is niet meer herkenbaar, zij is nu vervangen door een sterk door de mens veranderd landschap. In de wijdere omgeving echter is er nog de aanwezigheid van Eep Ldc, Scc, Pdp, lPdc en OT aanwezig.

Eep: dit bodemtype verwijst naar een kleiige in combinatie met lichte zandleembodem. Kenmerkend voor dit type is de aanwezige roestrijke humeuze bovengrond die donker grijsbruin van kleur is. Op een diepte van ongeveer 100cm onder het maaiveld treffen we een blauwgrijze reductiehorizont aan. Een typisch kenmerk van de Eep gronden is dat deze zeer nat en soms zelfs tijdelijk overstromen in de winterperiode. In de zomer zijn deze gronden dan weer goed vochthoudend en drogen dus slechts in zeer zeldzame gevallen uit. Bij dit bodemtype komt zodevertrappeling vaak voor. Qua gebruik is dit type bodem geschikt als weiland en populierenaanplant, echter zijn deze gronden ongeschikt voor akkerbouw.

Ldp: dit type wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van matig natte zandleembodem zonder profielvorming. Dit bodemtype omvat colluviale gronden, gekenmerkt door een laag recent geërodeerd sediment. Op beperkte tot matige diepte onder het maaiveld wordt bij dit bodemtype vaak een bedolven textuur B – Horizont aangetroffen (p(c), p1, po) of een tertiair substraat aangetroffen. De aanwezige colluviale laag is te onderscheiden van de oorspronkelijk aanwezige zandleembodem door de aanwezigheid van kleine houtskool en baksteenrestjes. Deze gronden zijn matig nat en matig gleyig, hierdoor zijn ze watergevoelig, met wateroverlast tot gevolg, in de winter, maar is er genoeg water in de bodem in de zomer. Deze gronden zijn geschikt voor landbouw en mits toepassing van drainage technieken geschikt voor alle teelten en voor het gebruikt als weiland.

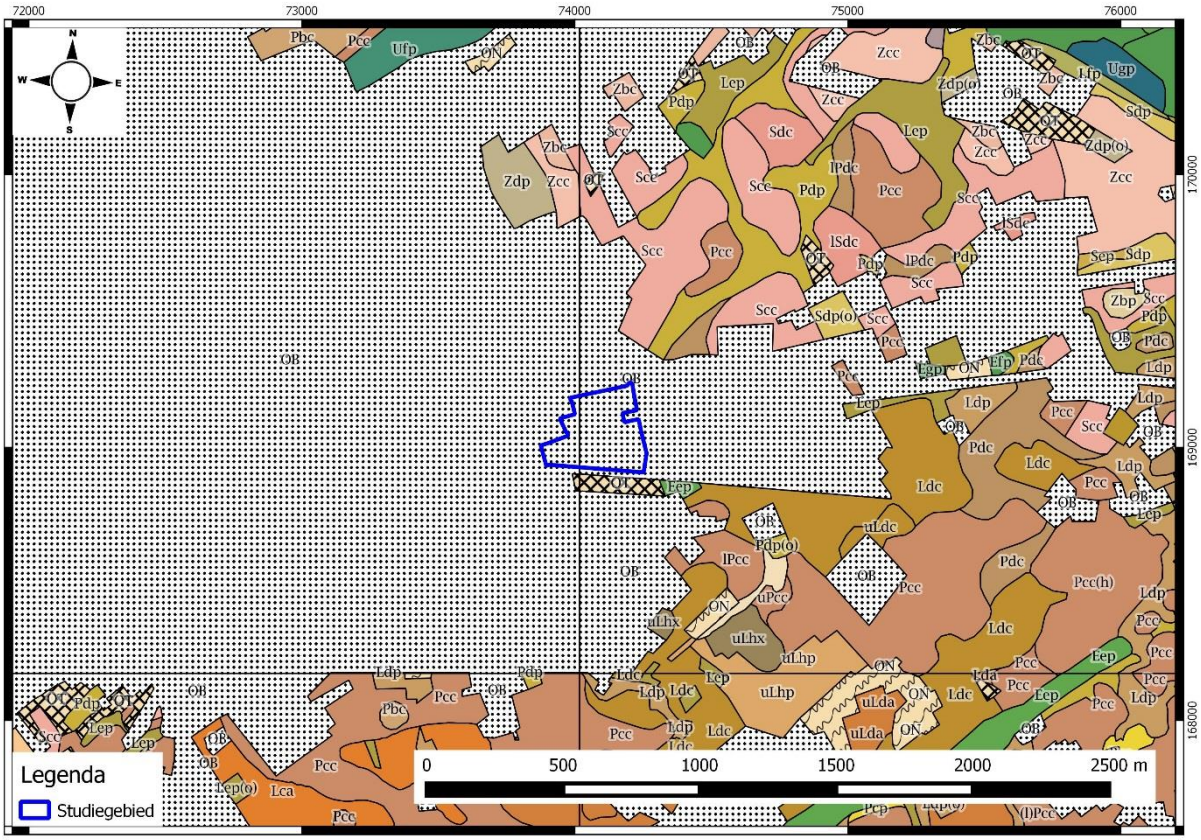
Scc deze bodemsequentie duidt op de aanwezigheid van een matig droge,, zwak gleyige zandleembodem met een saanwezige B-hozizont. Deze horizont is sterk gevlekt en heeft een verbrokkelde textuur. De bouwvoor is humushoudend en er bevinden zich vaak roestverschijnselen tussen de 60 en 90cm diepte. Over het algemeen is de waterhuishouding goed maar is er wel droogtegevoeligheid in de zomer. Dit bodemtype is geschikt voor het telen van niet veeleisende gewassen en tuinbouw. Veeleisende gewassen hebben weinig kans op slagen in deze bodemsequentie, het gebruik van deze grond als weiland is eveneens af te raden.

Pdp dit bodemtype kan als volgt omschreven worden: een matig natte, matig gleyige lichte zandleembodem zonder profiel. Deze sequentie wordt geassocieerd met de aanwezigheid van colluvium en de aanwezigheid van postpodzolen. De postpodzolen manifesteren zich meestal onder de vorm van een verbrokkelde, jumeuze, ijzerhoudende textuur B-Horizont. Dit bodemtype is geschikt voor akkerteelten en het gebruik als weiland, hoewel ze in de winter wel te nat kunnen zijn.

l**Pdc** deze bodemsequentie duidt op een matig natte, matig gleyigelichte zandleembodem met een sterk gevlekte, verbrikkelde textuur B-horizont. Het pure leemsubstraat bevindt zich op geringe diepte, namelijk ondieper dan 75 cm. De bovengrond is meestal humeus, homogeen en goed ontwikkeld. De textuur B-horizont is aanwezig maar zwak ontwikkeld. Er kunnen zich in dit type eveneens roestverschijnselen manifesteren, deze starten meestal op een diepte van 40cm. In de winter zijn deze gronden vaak te nat en in de zomer kunnen ze te droog zijn. Deze bodem is het meeste geschikt om te gebruiken als akker –en/of weiland.

OT Dit bodemtype heeft een antropogene oorsprong, het betreft hier kunstmatige door de mens vergraven gronden. De originele bodemkundige samenstelling is niet meer herkenbaar.

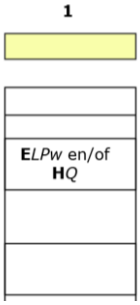
Samenvattend kan er dus gesteld worden dat de bodemsamenstelling in de omgeving bestaat uit zandleem met afwisselende goede en slechte waterhuishouding voor het telen van gewassen.

Figuur 14: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20.000) met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2017)

3.2.2 QUARTAIRGEOLOGISCHE KAART

Volgens de quartairgeologische kaart bevinden de onderzoekslocaties zich in een gebied waar geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen zich bovenop de Pleistocene sequentie bevinden. Het substraat bestaat uit laat-Weichseliaan hellingsafzettingen en/of Eologisch zand tot leem (type 1). Een volledige beschrijving wordt hieronder gegeven:

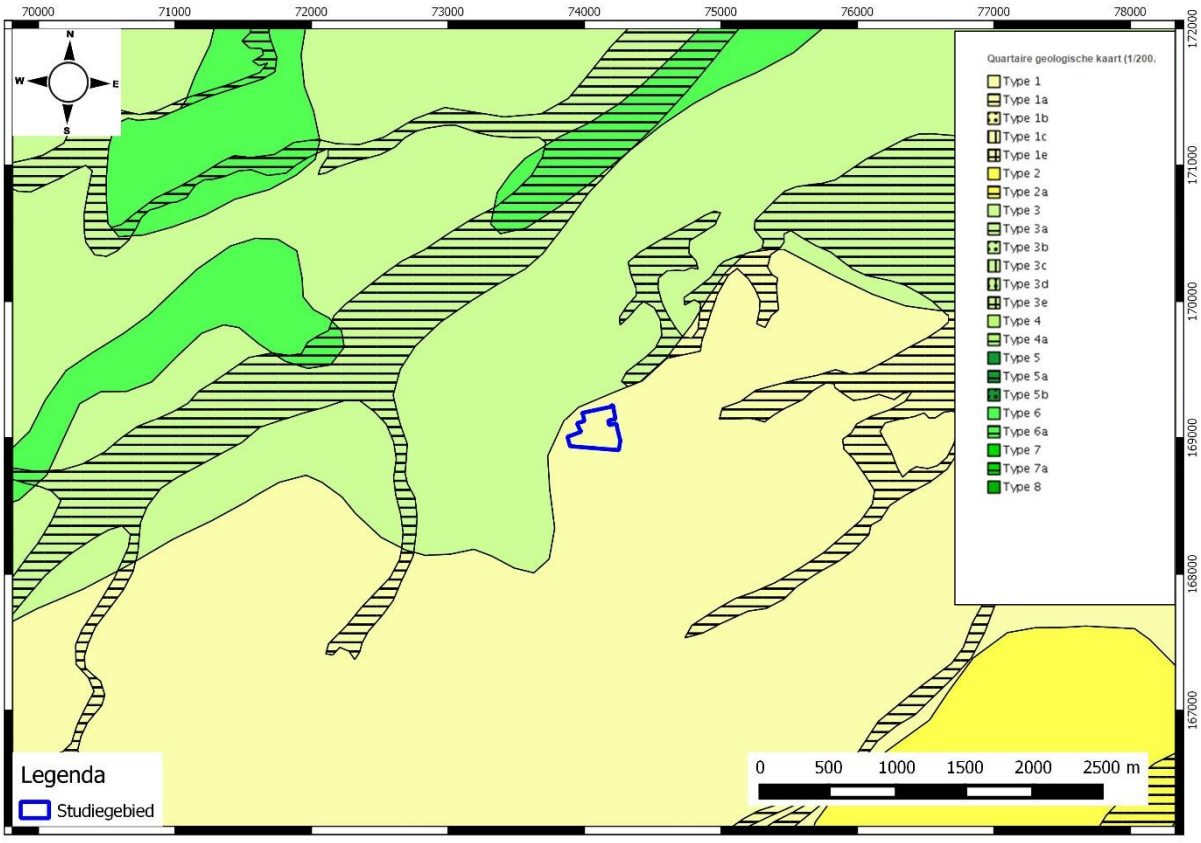

Type 1

ELPW en/of — Eologische afzettingen (zand tot silt) uit het Weichseliaan tot vroeg-Holoceen zand in het noordelijke en centrale deel van Vlaanderen silt (loeuss) in het zuidelijke deel.

HQ — Hellingsafzettingen uit het Quartair

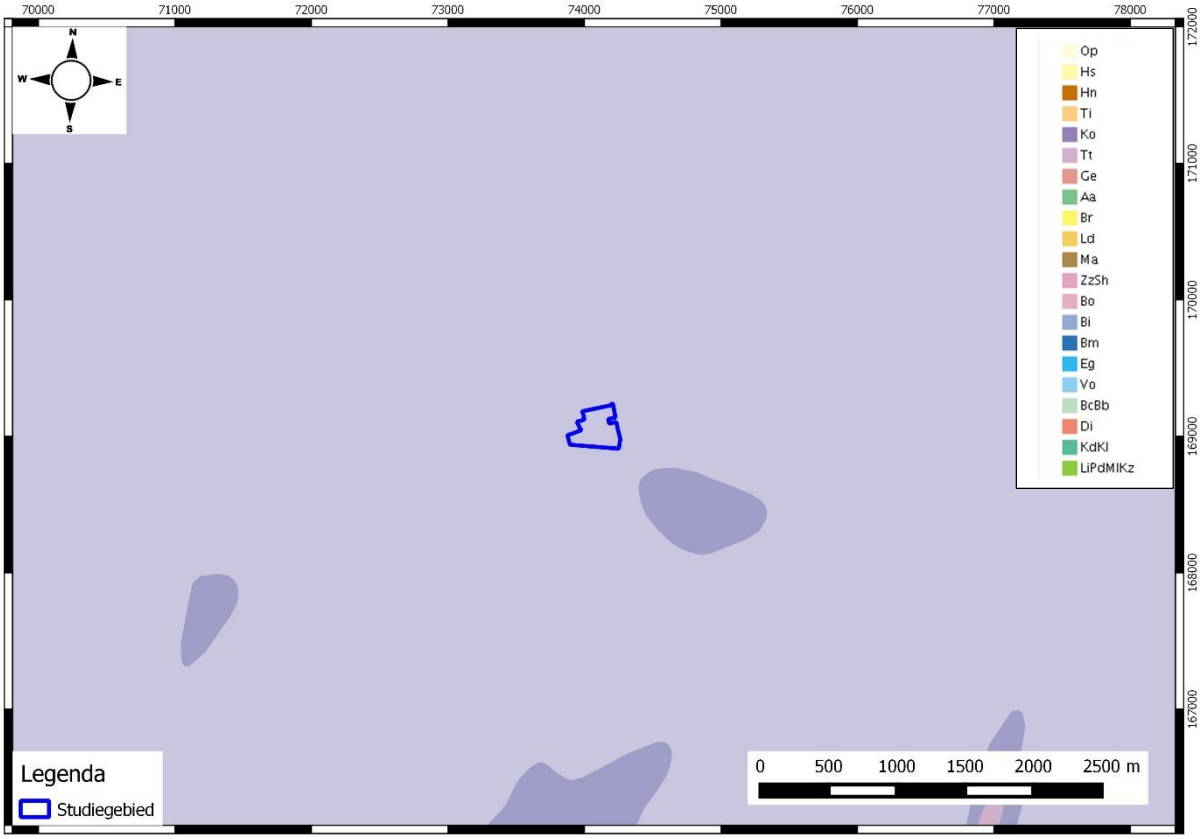
Figuur 15: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het studiegebied (type 1) (bron: Geopunt 2017)

Figuur 16: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200000) met aanduiding van het studiegebied (blauw)(bron: Geopunt 2017)

3.2.3 TERTAIRGEOLOGISCHE KAART

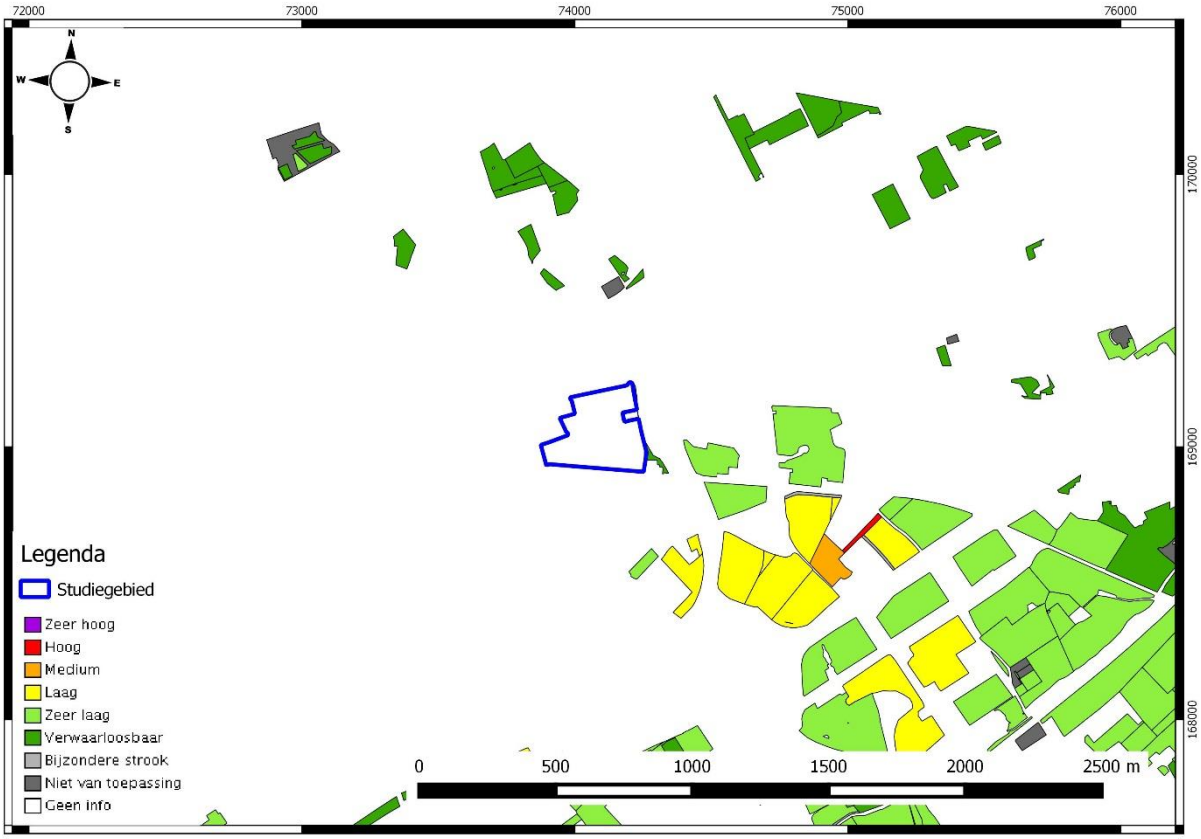
Het studiegebied is gelegen in het Lid van Moen, een gebied binnen het tertiairgeologische formatie van Kortrijk (Ko), een door de zee afgezette (mariene) kleilagen uit het Ypresiaan, Vroeg Eoceen. Het Lid van Moen (KoMo) wordt gekenmerkt door een heterogene siltige tot zandige afzetting afhankelijk van de locatie.

Figuur 17: Gedigitaliseerde tertairgeologische kaart (1:50000) met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017)

3.2.4 BODEMEROSIEKAART

Volgens de Bodemerosiekaart bevindt het onderzoeksgebied zich in een zeer weinig erosiegevoelig gebied of in een gebied waar er geen informatie over beschikbaar is. Het gebrek aan informatie in verband met bodemerosie komt vaak voor in bebouwde contexten zoals dorps- en stadcentra.

Figuur 18: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2017)

3.2.5 BODEMGEBRUIKSKAART

Volgens de bodemgebruikskaart wordt het onderzoeksgebied voor het grootste deel gekenmerkt door de aanwezigheid van bebouwde oppervlakte (rood) en verharde oppervlakken (grijs) met tussenin gras en struiken (groen).

Het huidig gebruik van het onderzoeksperceel maakt volledig deel uit van bebouwde oppervlakte. Een groot deel van de regio rond het onderzoeksperceel is bebouwd. Voor de aanwezigheid van akkerland of weiland moet men een stuk verder zijn. Het enige nabijgelegen is de waterweg wat hier in het blauw aangegeven is.

Figuur 19: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het studiegebied (blauw) (Geopunt 2017)

4 ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 4	Toelichting
Inventarissen	
Inventaris Archeologische zone	Relevant, cf. 4.2.1
Inventaris landschappelijk erfgoed / historische tuinen of parken	Relevant, cf. 4.2.2
Inventaris gebieden waar geen archeologie te verwachten valt (GGA)	Buiten GGA
Inventaris Historische stadskern	Relevant, cf. 4.2.1
Beschermde stads- en dorpsgezichten	Relevant, cf. 4.2.3
Inventaris Bouwkundig erfgoed	Relevant, cf. 4.2.4
Centraal Archeologische Inventaris	Relevant, cf. 4.2.5
Wereldoorlog relicten	Geen relicten in de buurt (<1km)
Belgisch (verdwenen) molenbestand	Relevant, cf. 4.2.6
Cartografische bronnen	
Jacob van Deventer (ca. 1565)	Relevant, cf. 4.3.1
“Land van Aalst” (ca. 1640)	Relevant, cf. 4.3.2
Flandria Illustrata (ca. 1641)	Relevant, cf. 4.3.3
Fricxkaart (ca. 1712)	Relevant, cf. 4.3.4
Ferrariskaart (ca. 1771-1778)	Relevant, cf. 4.3.5
Atlas der Buurtwegen (ca. 1841)	Relevant, cf. 4.3.6
Vandermaelenkaart (1846- 1854)	Relevant, cf. 4.3.7
Poppkaart (1842-1879)	Relevant, cf. 4.3.8
Ortholuchtfoto’s	
Kleinschalige zomeropnamen, zwart-wit, 1971	Relevant, cf. 4.4
Kleinschalige zomeropnamen, kleur, 1979-1990	Relevant, cf. 4.4
Grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015	Relevant, cf. 4.4
Projectspecifieke bronnen	
Heemkundige kring Vilvoorde Hertog Hendrik I vzw	http://www.heemkring-vilvoorde.be/

4.1 GESCHIEDENIS VAN KORTRIJK

Kortrijk is sinds 1977 een fusiegemeente die bestaat uit de deelgemeenten Aalbeke, Bellegem, Bissegem, Heule, Kooigem, Marke, Rollegem en de stad Kortrijk. De gemeente Kortrijk is gelegen in de Provincie West – Vlaanderen, meer specifiek in het arrondissement Kortrijk en omvat een totale oppervlakte van 8003 ha. Het grondgebied wordt doorsneden door de aanwezige N50. Door de verdere urbanisatie en de toenemende verkeersdruk werden de autostrades A17 en E17 verder uitgebouwd eveneens werd Kortrijk door een verkeersring voorzien. Ook de spoorwegen lieten zich niet onbetuigd en Kortrijk is geëvolueerd naar een zeer belangrijk spoorknooppunt in Vlaanderen/België. Ook de aanwezigheid van de rivier de Leie, ook wel de "Golden River" genoemd heeft een onmiskenbare impact gehad op de evolutie van de regio zeker op economisch vlak. Door deze sterke evolutie in urbanisatie is er een grote impact geweest op het landelijke karakter van het arrondissement Kortrijk.

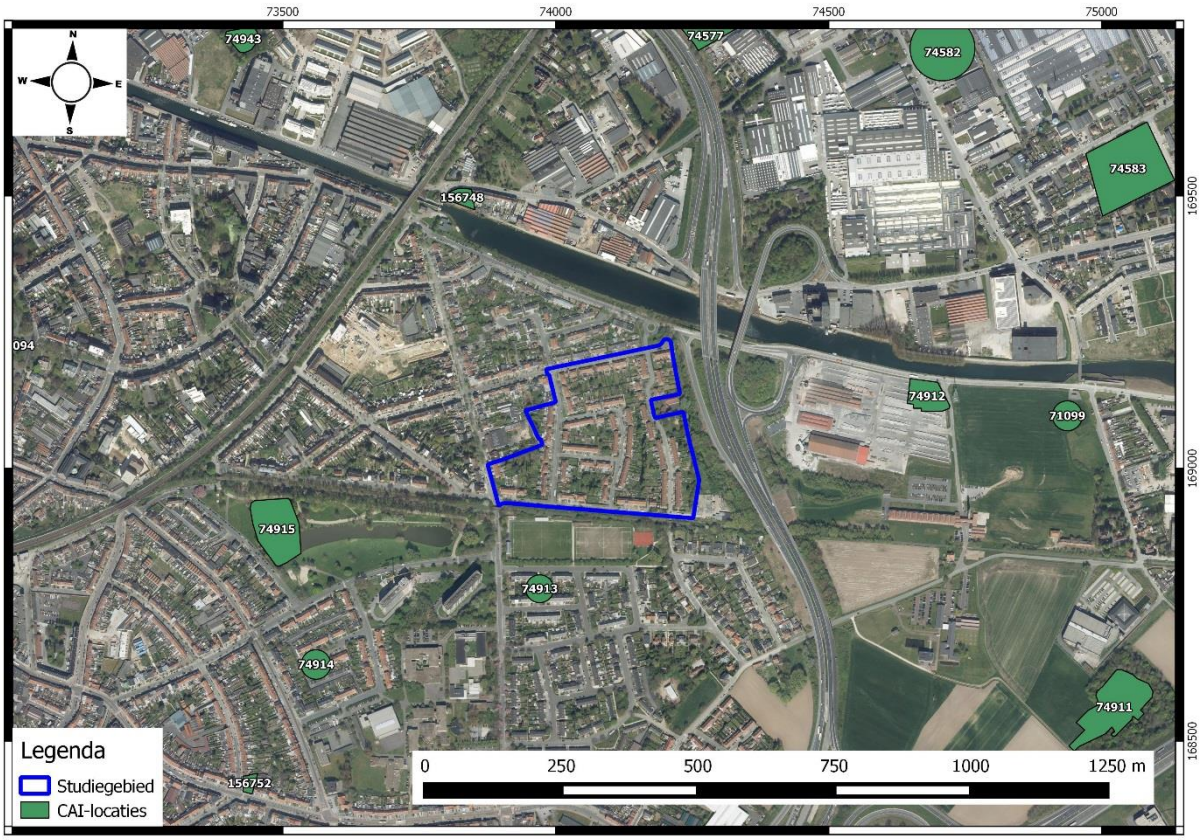
Dit arrondissement is reeds vanaf de 16de eeuw een typische vlasregio waar de teelt en verwerking van vlas een groot economisch belang had. Heden kunnen er nog sporen van deze bloeiende industrie teruggevonden worden onder de vorm van enkele vlasroterijen en monumentale schuren.

Tot de 19de eeuw was landbouw de belangrijkste economische activiteit in de Kortrijkse deelgemeenten, deze werden dan ook gekenmerkt door een verspreide landelijke bewoning die geconcentreerd was rond gehuchten en dorpskernen. Na de Tweede Wereldoorlog is er een echte opbloei van woonwijken en is de urbanisatie in een versnelling hoger geschakeld. Door de goede ligging van Kortrijk nabij de rivier de Leie en de aanwezigheid van goede landbouwgronden (vruchtbare zandleembodem) heeft deze regio reeds zeer vroeg menselijke bewoning aangetrokken. Er zijn zelfs aanwijzingen dat de eerste bewoning terug zou gaan tot in het Epipaleolithicum (10.000 vChr. – 8.000 vChr.), dit naar aanleiding van archeologisch uitgevoerd in te Kooiegem. Sinds deze periode lijkt de regio continu bewoond te zijn, er zijn meerdere archeologische vondsten gedaan in de regio uit meerdere periodes (Keltisch, Romeins, Vroege - en Late Middeleeuwen, enzovoorts) Door de strategische ligging heeft Kortrijk ook een impact ondervonden van de gebeurtenissen tijdens de beide Wereldoorlogen.

Kortrijk is een archeologisch interessante regio die veel inzicht reeds heeft verschaft en nog verder kan verschaffen, in de evolutie van een regio door continue bewoning en de evolutie van landelijk gebied naar geürbaniseerde zone.

4.2 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

4.2.1 CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI)

Figuur 20: Overzichtskaart van CAI met aanduiding van studiegebied (blauw) (bron: CAI en Geopunt 2017)

De overzichtskaart geeft alle CAI-meldingen binnen een straal van 500m weer rondom het studiegebied, aangeduid in blauw.

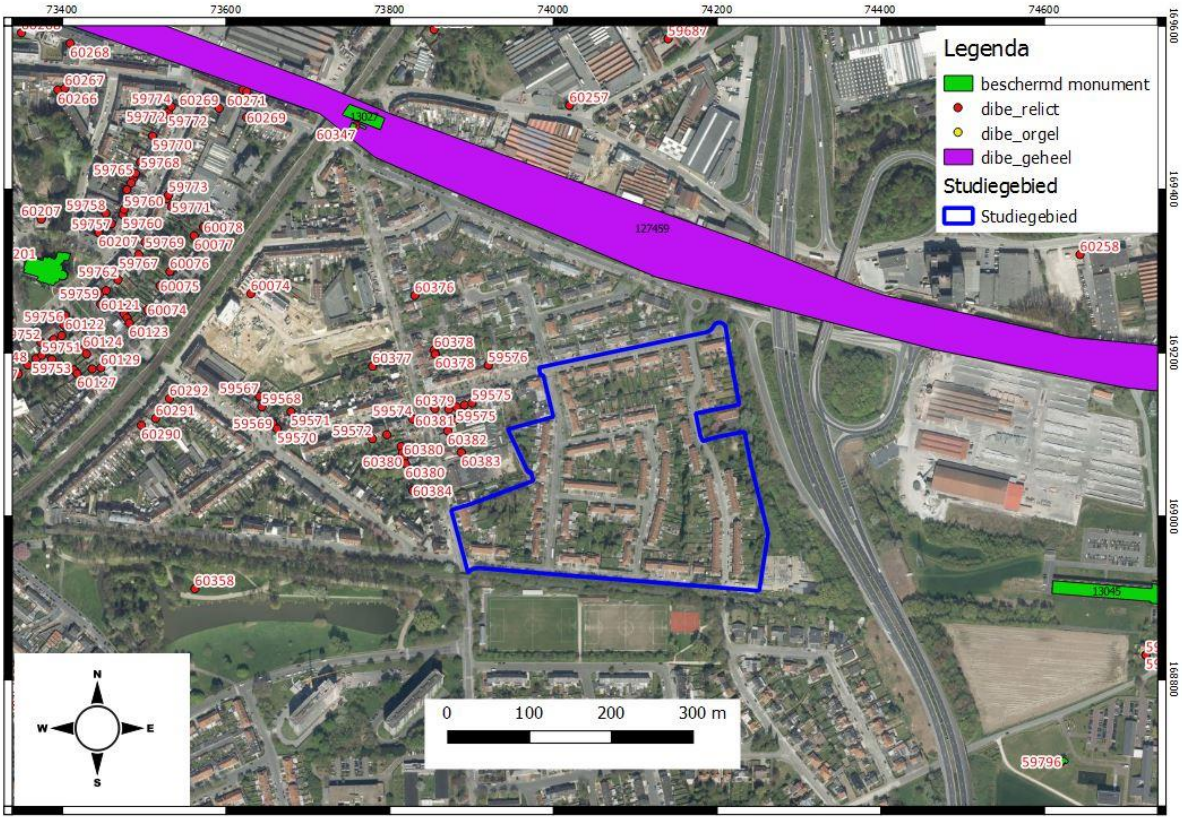
CAI	Locatie	Omschrijving	Datering
70979	Kortrijk-Vierschaarstraat	Gracht uit de Romeinse periode – aardewerk Menapisch Belgisch waar, 1 stuk terra sigilata	Romeins Periode van Claudius
71099	Harelbeke - Luipaardbrug	Romeinse waterput uit een uitgeholde eikenstronk. Fragmenten Romeins Vaatwerk	Romeins
74576	Harelbeke-Spoorwegstraat	Site met Walgracht	Late Middeleeuwen
74577	Harelbeken - Spoorwegstraat	Site met Walgracht	Late Middeleeuwen
74582	Harelbeke - Venetiëlaan	Site met Walgracht	Late Middeleeuwen
74583	Harelbeke-Stijn Streuvelsstraat	Site met Walgracht	Late Middeleeuwen

74911	Kortrijk- Kapel ter Bede	Site met Walgracht	Late Middeleeuwen
74912	Kortrijk - Visserkaai	Site met Walgracht	Late Middeleeuwen
74913	Kortrijk- Noteboomlaan	Site met Walgracht	Late Middeleeuwen
749414	Kortrijk-Firmin Deprezlaan	Site met Walgracht	Late Middeleeuwen
749415	Kortrijk-Lode de Boningelaan	Site met Walgracht	Late Middeleeuwen
74943	Korrtijk-Deerlijksestraat	Site met Walgracht	Late Middeleeuwen
155752	Torhout-Brug	Waterputten 2 ronde waterputten uit veldsteen-steengoed uit het Rijnland – Drinkkannnen uit Langerweghe, Raeren en Siegburg	Late Middeleeuwen
156094	Kortrijk-de thienen	gebouwen	Nieuwe tijd
156748	Kortrijk-Molenaarsmolen	Molen	Late Middeleeuwen

Figuur 21: overzichtstabel CAI

De Stad Kortrijk en omgeving kent een zeer vroege bewoning (vanaf ca 8000 v. Chr.) Het is dan ook niet verrassend dat er meerdere meldingen zijn opgenomen in de CAI. Voor de zone nabij het projectgebied lijken de waarnemingen en verwachtingen zich echter te beperken tot de aanwezigheid van gekende walgrachtsites, te dateren in de late middeleeuwen. De enige 'vroege meldingen zijn' (CAI70976) en (CAI 71099) daterend uit de Romeinse periode.

4.2.2 INVENTARIS BOUWKUNDIG ERFGOED

Figuur 22: Overzichtskaart met aanduiding van studiegebied met geïnventariseerde bouwkundig ergfoed (bron: Geopunt en Geoportaal)

ID	Locatie	Omschrijving	Status	Datering
302158	Kortrijk – Olmenlaan/Beukenlaan/Dennelaan Goedendaglaan	Sociela huisvesting van 1954	Thematisch geinventariseerd	Na WOII
60383	Kortrijk –Vredelaan	Villa	vastgesteld	Interbellum
60382	Kortrijk-Vredelaan	Stadswoning Vaders Droom	vastgesteld	Interbellum
60381	Kortrijk-Vredelaan	Half vrijstaande stadswoning uit 1932	vastgesteld	Interbellum
59575	Kortrijk- Goedendaglaan	Eenheidbebouwing van 4 Burgerhuizen	vastgesteld	Interbellum

60379	Kortrijk-Vredelaan	Modernistisch hoekpand	Vastgesteld	Interbellum
59579	Kortrijk-Goedendaglaan			

Figuur 23: overzichtstabel Bouwkundig erfgoed

Wat betreft het bouwkundig erfgoed zijn er in de buurt panden uit de Interbellum periode vermeldt. Vaak hebben zijn een connectie met de industrialisatie en de wederopbouw na WOI.

In de tabel zijn de meest nabijgelegen bouwkundige erfgoed meldingen opgenomen. ID302158 is gelegen binnen het onderzoeksgebied en zal meer in detail worden besproken.

Sociale huisvesting van 1954 ID302158

Figuur 24: Voorbeeld woning sociaal huisvestingsproject 1954

Dit project uit de jaren ’50 omvat een totaal van 53 gezinswoningen, gebouwd door de sociale huisvestingsmaatschappij Goedkope Woning naar plannen van de Kortrijkse architecten Adolf Callewaert en Josef J. De Meyere . De bouw van deze sociale woningen vormden een geheel nieuwe woonwijk als deel van de reeds bestaande volkswijk Nieuw Kortrijk.

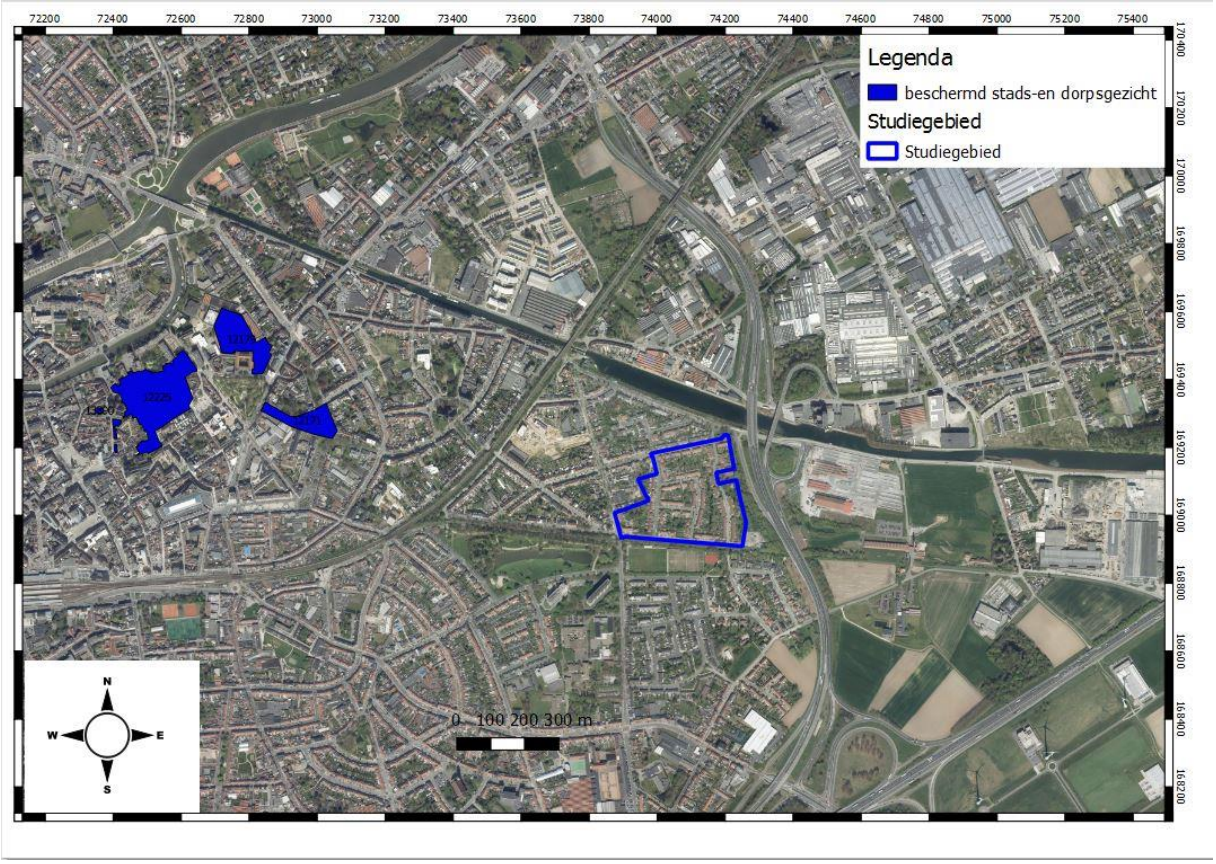
De bouwfase maakt deel uit van een grotere wijk, genaamd Nieuw-Kortrijk (tussen de Vredelaan, Goedendaglaan, Olmenlaan en Dokter Snellaertstrat), die vooral bestaat uit sociale woningen uit de

jaren vijftig, met een voor die tijd typische inplanting .Deze wijk wordt aanzien als een representatief voorbeeld van een naoorlogse sociale woonwijk.

4.2.3 LANDSCHAPSATLAS

In de nabijheid van het onderzoeksterrein bevindt zich geen landschapsrelict

4.2.4 HISTORISCHE STADSKERN

Figuur 25: Beschermde stads- en dorpsgezichten van Kortrijk (bron: Geoportaal 2017).

Sinds 19/02/2017 is de historische stadskern van Kortrijk (ID 140006) vastgesteld als archeologische zone. Door de strategische positionering van de stad Kortrijk op beide Leie oevers kent de stad en omgeving reeds een zeer vroege bewoning. De stad zelf heeft haar oorsprong in de Romeinse periode. Vanaf de Romeinse aanwezigheid is de stad Kortrijk doorheen de tijd blijven evolueren en uitbreiden. Het is dan ook niet verbazend dat de stadskern van Kortrijk is geklasseerd als historische stadskern. Deze stadskern bewaart sporen en bouwkundige gehelen van de evolutie van de stad maar ook van de menselijke samenleving die hier heeft gewoond doorheen de tijd. De ontwikkeling van de stad is op organische wijze gegroeid en de hedendaagse stad draagt daar nu nog de sporen van mee. Voor de afbakening van de historische stadskern is uitgegaan van de vroegst gekende omwalling, dit omdat een zware omwalling een evolutie en groei van de stad in deze richting zou hebben tegengehouden, en de stadsomwallingen als dusdanig een historische grens aanduiden voor de verschillende evolutiefases van de stadskern. Dit wil niet zeggen dat de historische waarde van de regio Kortrijk zich beperkt tot de historische stadskern van de stad.

4.2.5 BELGISCH MOLENBESTAND VAN VERDWENEN MOLENS

Het molenbestand vermeldt één molen in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied ten te de zogenaamde Rattekot Molen. De Rattekotmolen, ook wel Het Rattekot, Molen van het goed te Knesselare, Molen van Menen, is een verdwenen staakmolen. Verdere info over deze molen is niet beschikbaar.

4.3 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

4.3.1 DEVENTERKAART (CA. 1565)

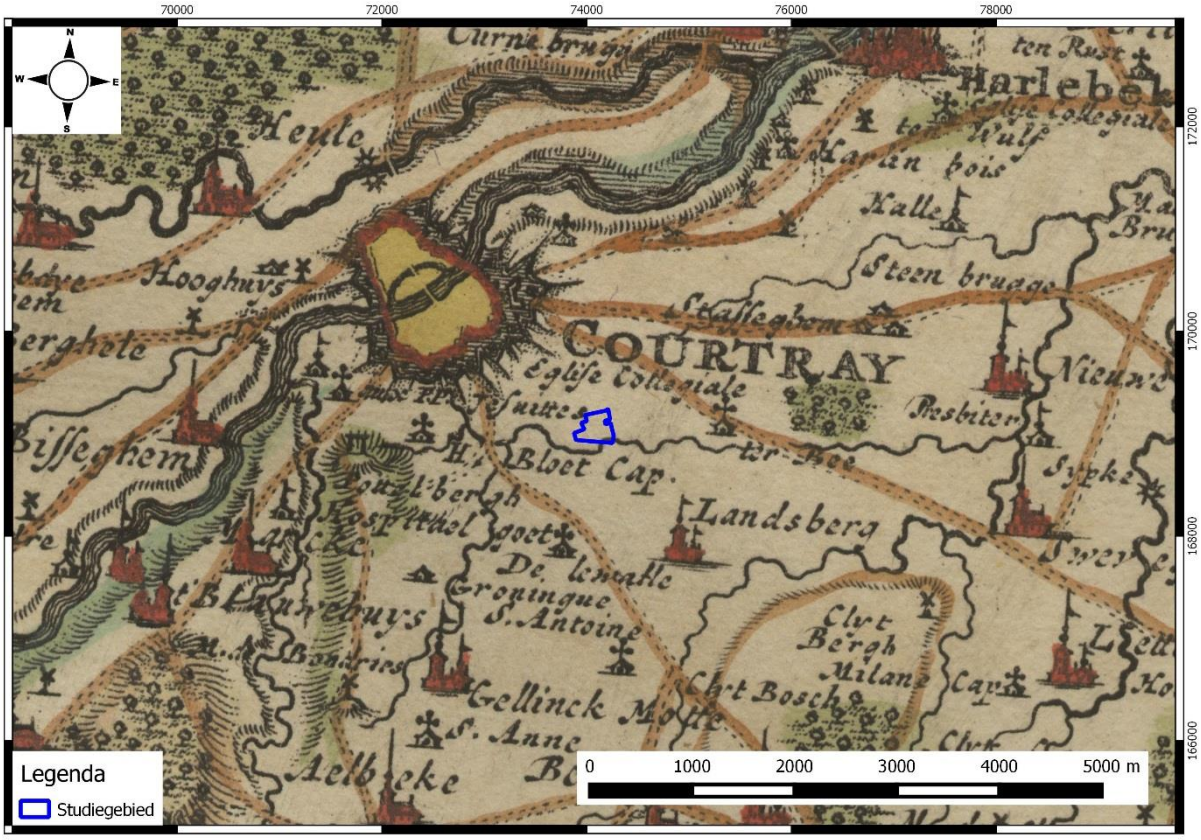
Figuur 26: Deventerkaart (1550-1565) (bron: Koninklijke Bibliotheek van België. Schaal niet gekend).

Dit los planblad van de stad Kortrijk is het oudste stadsplan van Kortrijk en heeft het nr. 21 in de Atlas des Villes des Pays-Bas die Jacob van Deventer tussen 1550 en 1565 realiseerde.

Het onderzoeksgebied valt net ten oosten van dit kaartblad van Deventer en is gesitueerd buiten de stadskern van Kortrijk, in de nabijheid bevindt zich de overstromingsvlakte (alluviale vlakte) van de Leie (groengekleurde zone).

Deze kaart kon niet worden gegeorefereerd. Het was niet mogelijk om het studiegebied exacter te bepalen.

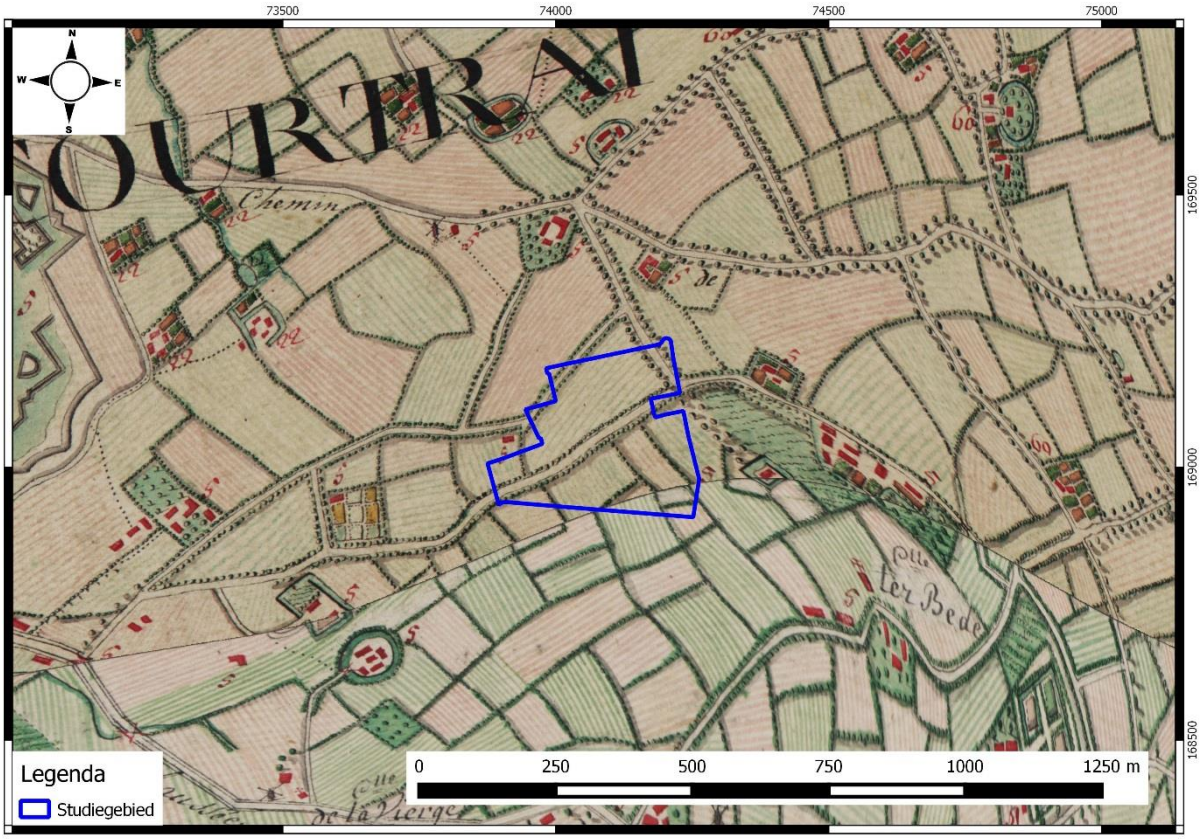
4.3.2 FRICXKAART (CA. 1712)

Figuur 27: Fricxkaart met aanduiding van het studiegebied (blauw) (Bron: Geopunt 2017)

De kaart van Fricx uit ca. 1712 is te algemeen om relevante informatie aan te reiken omtrent eventueel historisch bouwkundig erfgoed binnen het onderzoeksgebied. De Leie en de omwalling van de stad Kortrijk , worden op de kaart reeds voorgesteld.

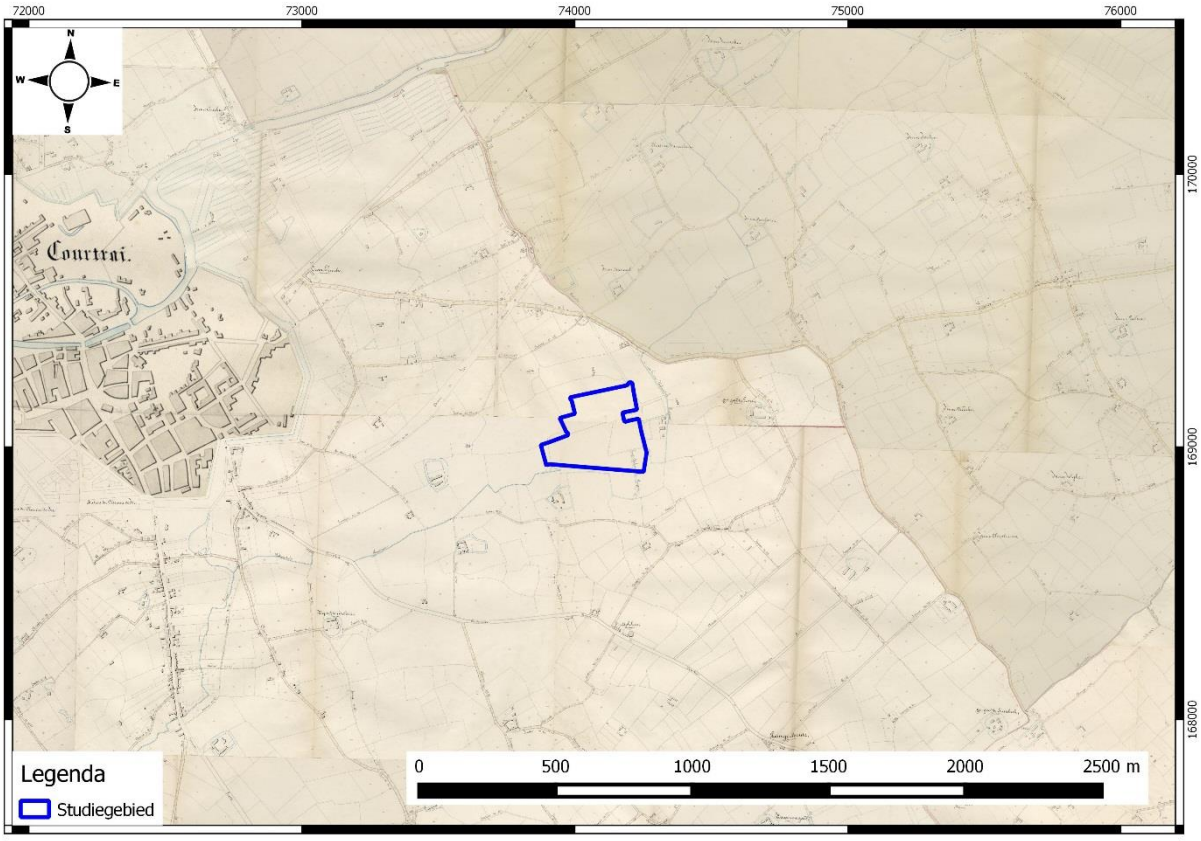
4.3.3 FERRARISKAART (CA. 1771-1778)

Figuur 28: Ferrariskaart: overzicht met aanduiding van het studiegebied (blauw). (Bron: Geopunt 2017)

Op de Ferrariskaart (1770-1778) wordt duidelijk dat het onderzoeksgebied buiten de historische stadskern gelegen is. Het centrale gedeelte van het onderzoeksgebied raakt een oude verbindingsweg waar langs de noordelijke en oostelijke kant enkele hoevegebouwen terug te vinden zijn. Ten Zuidwesten van het onderzoeksgebied vinden we een zone met moestuinen terug evenals enkele huizenblokken. Deze moestuinen voorzagen de buurtbewoners zeer waarschijnlijk van eigen gekweekte groenten. Verder naar het zuiden bevond zich ook een molen zonder benaming. Een andere molen bevindt zich ten zuidoosten van het onderzoeksgebied het betreft een staakmolen met de naam Rattekot. Verder wordt de omgeving gedomineerd door akkers en weilanden, gesitueerd in de laaggelegen, vruchtbare alluviale vallei.

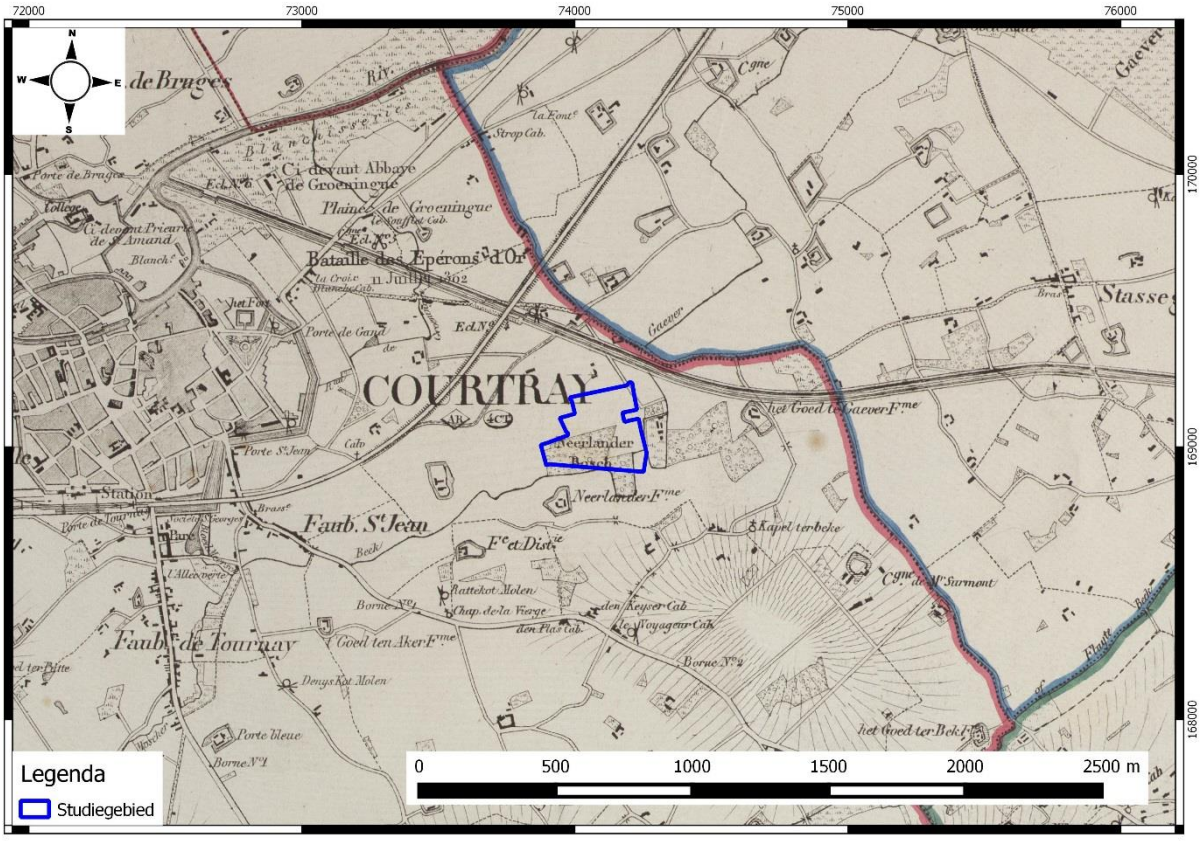
4.3.4 ATLAS DER BUURTWEGEN (CA. 1841)

Figuur 29: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het studiegebied (blauw). (Bron: Geopunt 2017)

De Atlas der Buurtwegen geeft een gelijkaardig beeld als de Ferrariskaart. In de nabijheid van het onderzoeksgebied is een waterloop afgebeeld, op een weg met enkele sporadische gebouwen die mogelijk dienst deden als landbouwbedrijf, gelokaliseerd tussen de weilanden en de akkers. Ten zuidwesten is er de aanwezigheid van “Paters Motte”, mogelijk een walgrachtsite met vierkant wooneiland dat mogelijk teruggaat tot de volle of late middeleeuwen. De site wordt ook vermeld in de Centraal Archeologische Inventaris onder locatie nr. 74936. Op deze kaart is ook zichtbaar dat de perceel indeling licht afwijkt van deze op de oudere Ferrariskaart. We zien wel dat de bebouwing ten zuiden en zuidoosten van het onderzoeksterrein verder evolueert naar meer lintbebouwing, de aanwezige wegen waren ook reeds zichtbaar op de Ferrariskaart.

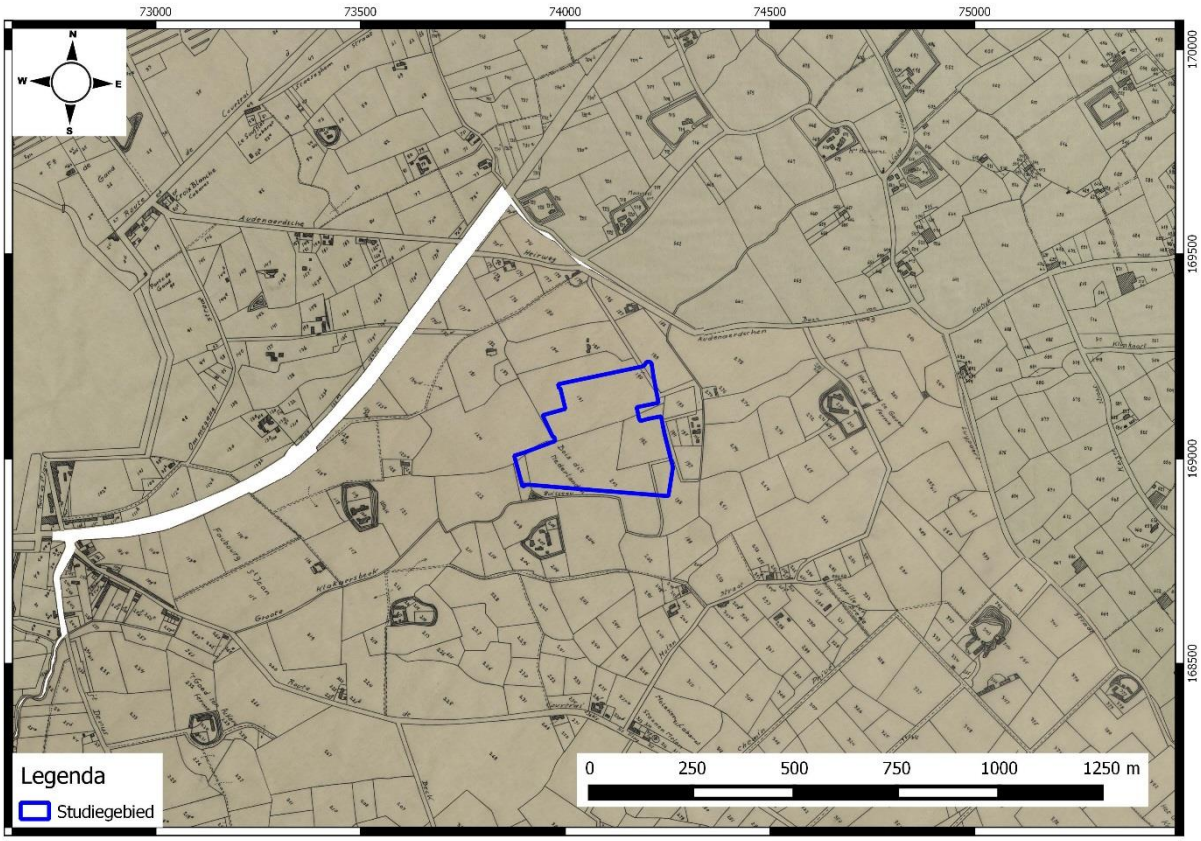
4.3.5 VANDERMAELENKAART (CA. 1846-1854)

Figuur 30: Vandermaelenkaart met aanduiding van het studiegebied (blauw). (Bron: Geopunt 2017)

Op de Vandermaelen is de walgrachtsite Neerlander duidelijk afgebeeld. Het is ook duidelijk dat het onderzoeksgebied voor een groot deel gelegen is in het toenmalige Neerlander Bosch. Ten oosten van het onderzoeksgebied is ook duidelijk een bos afgebeeld, dit staat echter naamloos op de kaart. Ten zuidoosten is duidelijk een staakmolen aangeduid met het toponiem Rattekot evenals de kapellen Chapelle de la Vierge en kapel te Beken. Het is opvallend dat de reeds aanwezige bebouwing op de Ferariskaart geëvolueerd lijkt naar meerdere kleine walgrachtsites of versterkte hoeves.

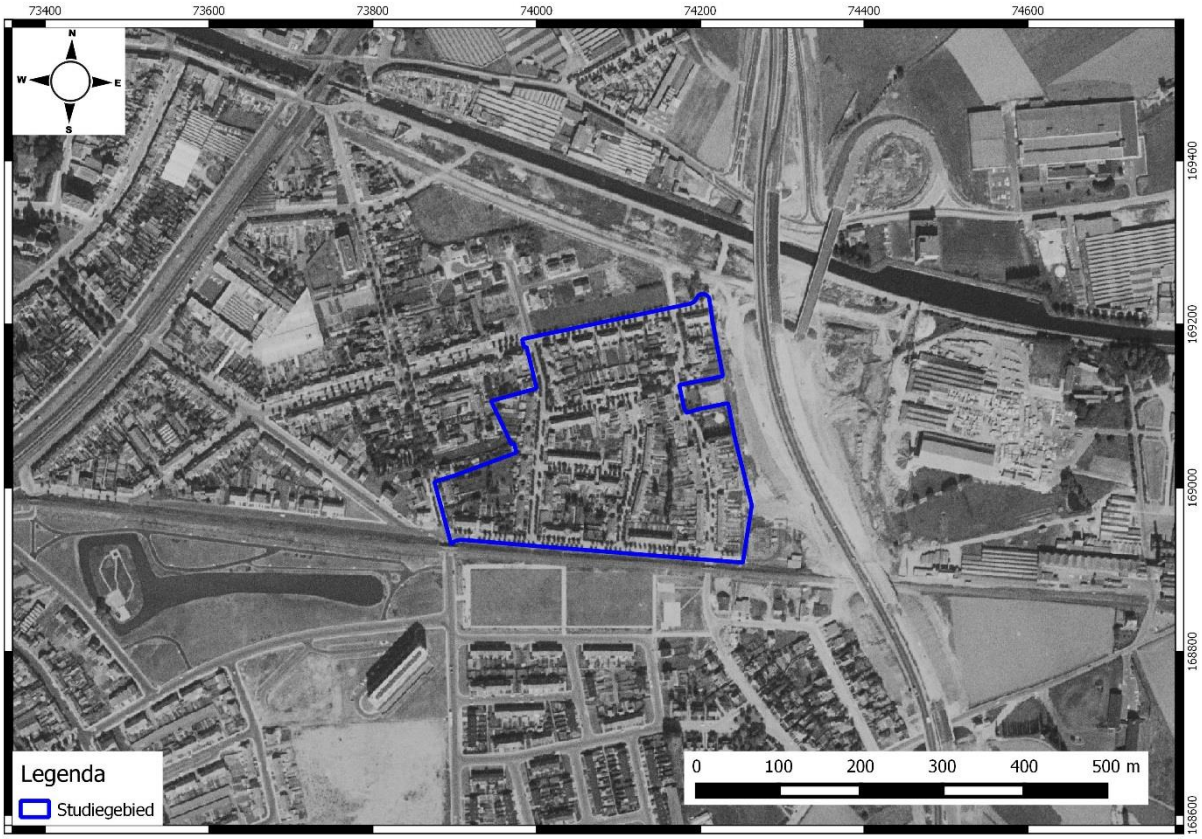
4.3.6 POPPKAART (CA. 1842-1879)

Figuur 31: Poppkaart met aanduiding van het studiegebied (blauw). Achter Mima staat aangeduid in her rood (Bron: Geopunt 2017).

De kadastrale kaart van Popp toont weining verandering in vergelijking met de Atlas de Buurtwegen. Het bos Neerlander Bosch staad nog steeds aangegeven op de kaart. Het bos ten oosten van het onderzoeksgebied lijkt verdwenen te zijn. en te zijn ingedeeld en verscheidene percelen met bebouwing. De eerder op de verschillende historische kaarten aangegeven molens en kapellen staan niet meer aangegeven op deze kaart

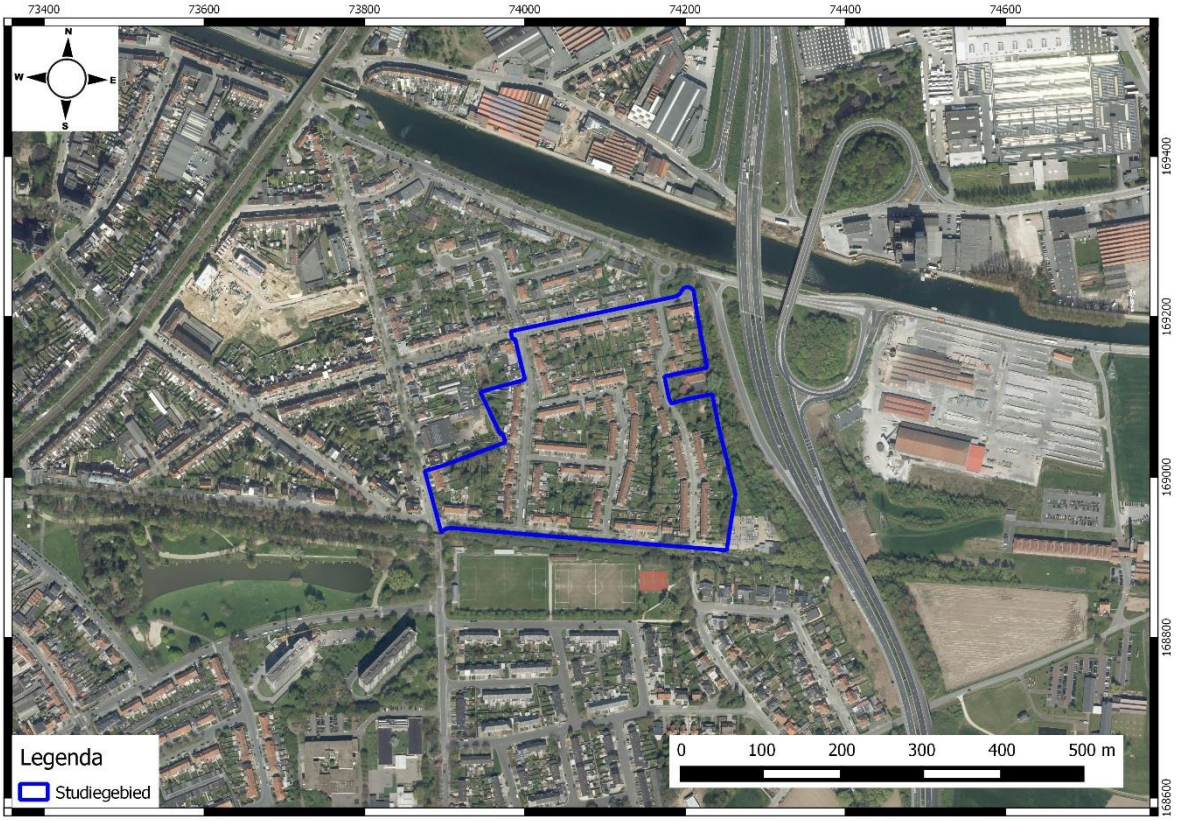
4.4 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

Figuur 32: Ortholuchtfoto 1971 (kleinschalige zomeropnamen, zwart-wit) met aanduiding van het studiegebied (blauw) en een detailvergroting van het studiegebied in de rechter bovenhoek. (Bron: Geopunt 2017)

Figuur 33: Ortholuchtfoto 1979-1990 (kleinschalige zomeropnamen, kleur) met aanduiding van het studiegebied (blauw). (Bron: Geopunt 2017)

Figuur 34: Ortholuchtfoto 2015 (middenschalig kleur) met aanduiding van het studiegebied (blauw) en de Trawoolbeek (lichtblauw). (Bron: Geopunt 2017)

De omgeving van het onderzoeksgebied heeft sinds het tweede deel van de 19e eeuw een duidelijke ontwikkeling doorgemaakt. Zo werden er straten aangelegd, doorgetrokken en/of verhard wat leidde tot een perceel versnippering met lint en/of industriële bebouwing langs deze wegen. De aanleg van de spoorwegen heeft een onmiskenbare impact gehad op de omgeving van het onderzoeksterrein, en heeft enerzijds de bouw van industrieel gerelateerde gebouwen zoals loodsen en rangeerplaatsen zeker gestimuleerd anderzijds heeft het de particuliere bebouwing in de nabijgelegen zone wel afgeremd. Wat in het eerste deel van de 19de eeuw een agrarische landbouwzone met akkers, weides en velde ontwikkelde zich tot een geürbaniseerde uitlopen van de reeds aanwezige stadskern met weliswaar een gedeeltelijke industriële functie en de zones met recreatieve doeleinden.

Het uitgraven van funderingen voor bebouwing en de aanleg van wegen en nutsvoorzienigen, hebben het bodemarchief in deze zone ongetwijfeld in sterke mate beïnvloed

5 BESLUIT (VERSLAG VAN RESULTATEN)

5.1 INTERPRETATIE EN DATERING

Het onderzoeksgebied situeert zich op vruchtbare bodems in de vallei van de Leie. Dergelijke locaties, nabij water en in vruchtbaar gebied, waren aantrekkelijk voor paleolithische en neolithische occupatie. Er zijn tot nog toe geen steentijd vindplaatsen gekend uit de directe omgeving van het onderzoeksgebied maar hun aan- of afwezigheid kan momenteel niet bevestigd worden. De oudst gekende archeologische vindplaatsen dateren uit de Romeinse periode en bestaan uit een gracht en een waterput. Daarnaast werd er nog een middeleeuwse walgrachtsite gevonden. Deze vindplaatsen bevinden zicht echter meer dan 300m – 400m van het studiegebied verwijderd. Op de historische kaarten is te zien dat het studiegebied reeds schaarse bebouwing kende in de 18de eeuw. Pas vanaf de tweede helft van de 19de eeuw zal de bebouwing sterk toenemen en ontstaat er lintbebouwing langs de aanwezige wegen. Binnen het onderzoeksgebied en zijn directe omgeving bevinden zich een aantal bouwkundige relicten. Het gaat hier voornamelijk uit sociale woningen uit het interbellum en uit de periode na de Tweede Wereldoorlog. Momenteel is het studiegebied bijna volledig ingenomen door gesloten bebouwing, halfopen bebouwing en tuinen.

5.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

Er kan gesteld worden dat de gunstige locatie nabij water en op vrachtbare gronden een aantrekkingspool vormde voor bewoning vanaf het paleolithicum tot recente rijden. Tot nog toe zijn er echter enkel een beperkt aantal archeologische vindplaatsen uit de Romeinse periode en de middeleeuwen gekend. Dit wil echter niet zeggen dat er geen menselijke aanwezigheid buiten deze periodes tot in de 18de eeuw. Vanaf de 18de eeuw zien we her en der verspreid bebouwing opduiken maar de echte ontwikkeling van het gebied komt pas in een stroomversnelling in de tweede helft van de 19de eeuw. Het gebied heeft dus archeologisch potentieel. De vraag is echter in welke mate archeologische resten bewaard zijn gebleven onder de huidige verstoringen en in welke mate de geplande bouwwerken deze resten bedreigen:

1. Het studiegebied valt volledig binnen een gebied dat op de bodemkaart beschreven wordt als OB of bebouwd gebied. Er zijn hier dus uitgebreide kunstmatige ingrepen in de bodem uitgevoerd.

2. Het studiegebied is bijna volledig bebouwd met woningen met half- tot volledig ondergrondse kelders, kleinere bijgebouwtjes, tuinafscheidingen, wegen, en riolering. Deze vormen reeds een diepgaande verstoring van het studiegebied.

3. De totale oppervlakte van het terrein bedraagt ca. 85046m² waarvan de geplande gebouwen ca. 3554.67m² en de verhardingen ca. 1820.20m² zullen beslaan. Voor de aanleg van deze gebouwen worden reeds bestaande gebouwen gesloopt. Deze sloopwerken beslaan een oppervlakte van 5598.4m² waarvan ca. 3845.8m² overlapt met de geplande gebouwen en verhardingen. Bijgevolg wordt slechts ca. 1529m² bijkomend verstoord door de geplande werken. De geplande eengezinswoningen liggen bovendien nagenoeg volledig binnen de aflijningen van gebouwen die gesloopt gaan worden waardoor deze geen bijkomende verstoring veroorzaken

4. De zones die door de bouwwerken verstoord worden hebben een erg beperkte oppervlakte en liggen her en der verspreid over het onderzoeksgebied waardoor er bij verder onderzoek met een ingreep in de bodem slechts een beperkt ruimtelijk inzicht verkregen kan worden.

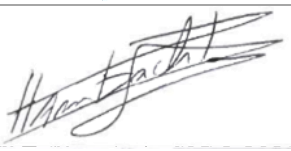
5. De omgevingsaanleg betreft slechts ondiepe ingrepen in de bodem (max. 65cm met zeer lokaal 75cm diep) en overlapt op verschillende plaatsen zones waarop gebouwen gesloopt worden. Bovendien bevindt het studiegebied zich op OB bodem waardoor de bodem reeds verstoord werden.

Zoals hierboven reeds werd aangehaald is er een archeologisch potentieel aanwezig in de omgeving. Punten 1 tot 5 tonen echter aan dat het studiegebied bijna volledig en diepgaand verstoord werd door recente bebouwing en bijhorende structuren, wegen en riolering. De zones die mogelijk verstoord worden door de geplande bebouwing zijn beperkt in omvang en liggen her en der verspreid waardoor het moeilijk is om een ruimtelijk inzicht te bekomen in eventueel aanwezige archeologische sites. Bij een kosten-baten analyse wegen de kosten van verder onderzoek niet op tegen het beperkte potentieel tot kennisvermeerdering. Bijgevolg adviseren wij geen verder onderzoek.

5.3 SAMENVATTING VOOR EEN NIET-GESPECIALISEERD PUBLIEK

Het onderzoeksgebied ligt op vruchtbare bodems binnen de vallei van de Leie. Deze zones waren aantrekkelijk voor bewoning vanaf de steentijd. De oudst gekende archeologische vindplaatsen uit de omgeving dateren uit de Romeinse periode en de middeleeuwen. Het is mogelijk dat er menselijke aanwezigheid in het gebied was in andere perioden, maar hier zijn tot nog toe geen gegevens van bekend. Vanaf de 18de eeuw zien we bebouwing het gebied verschijnen en in de tweede helft van de 19de eeuw komt dit in een stroomversnelling wanneer er lintbebouwing langsheen de wegen ontstaat. De huidige bebouwing bestaat voornamelijk uit sociale woningen met gesloten- en halfopen bebouwing. Deze bebouwing is terug te leiden tot het Interbellum en de periode na de tweede wereldoorlog. Er is een zeker archeologisch potentieel in de omgeving. De dense bebouwing en de aanleg van wegen- en riolering hebben het onderzoeksgebied echter in grote mate diepgaand verstoord. Bovendien komen de geplande werken voor een groot stuk overeen met reeds bestaande gebouwen die gesloopt worden. Bijgevolg wegen de kosten van verder onderzoek niet op tegen het beperkte potentieel tot kennisvermeerdering. Omwille van die reden adviseren wij de vrijgave van dit onderzoeksgebied.

6 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Didier Reyns	Director		27 juli 2017
Patrick Hambach	Director		27 juli 2017
Tim Moerenhout	Business Unit Manager		27 juli 201§
Jan Coenaerts	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		27 juli 2017

7 BIBLIOGRAFIE

7.1 LITERAIRE BRONNEN

CadGIS 2017: Kadasterkaarten [online], http://ccff-test1.minfin.be/cadgisweb/?local=nl_BE (geraadpleegd op 26 januari 2017).

Carver M. 2009, Archaeological Investigation, London-New York.

Centrale Archeologische Inventaris: CAI 2017

Denewet L., Molenecho's, molenbestand 2017: [Online], http://www.molenechos.org/index. (geraadpleegd op 26 januari 2017).

DOV Vlaanderen Bodemverkenner 2017: Topografische kaarten [online], https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage (geraadpleegd op 26 januari 2017).

Geopunt Vlaanderen 2017: Basiskaarten (Luchtfoto 2015, Stratenplan) [Online], http://www.geopunt.be/kaart (geraadpleegd op 26 januari 2017).

Geopunt Vlaanderen 2017: Historische kaarten (Ferraris, Atlas van Buurtwegen, Vandermaelen, Popp) [Online], http://www.geopunt.be/kaart (geraadpleegd op 26 januari 2017).

Geopunt Vlaanderen 2017: Bodem kaarten (Bodemtypes, Bodemgebruik, Bodemerosie, WRB Soil Units, Tertiaire formaties, Quartaire formaties) [Online], http://www.geopunt.be/kaart (geraadpleegd op 26 januari 2017).

Inventaris bouwkundige Erfgoed: IBE 2017

Nationaal Geografisch Instituut (NGI): Topografische kaart (1:10.000), [Online],. www.ngi.be (geraadpleegd op 26 januari 2017).

Van Ranst E & Sys C., 2000, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaarten van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Laboratorium voor bodemkunde, Universiteit Gent, Gent.

DEEL 2 BIJLAGEN